

WANHA TUOMAS

2024

VANHAN RAUTALAMMIN KORHOSTEN SUKUSEURA RY
32. VUOSIKERTA

Julkaisija:

Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseura ry

Toimitus:

Päätoimittaja Kristiina Hurmerinta

Toimitussihteeri Markku Savolainen

Graafinen suunnittelija, taittaja Minja Revonkorpi

Kannen kuva:

Siiri, Pertti ja Kielo

Kuvan muokkaus: Minja Revonkorpi

Paino: Kirjapaino Kari

ISSN-L 1798-9817

ISSN 1798-9817 (painettu)

ISSN 1998-9825 (verkkojulkaisu)

Sisällys

Pääkirjoitus – Kristiina Hurmerinta	4
Sihteerin palsta – Osmo Korhonen	5
MEILLÄ MENNÄÄN EIKÄ MEINATA	7
Kastan sinut Jelluksi – Jaana Jalkanen	8
Politiikkaa, lihakarjaa ja metsätieteitä Karttulassa – Sirpa Luttinen	11
Rohkea nainen, joka ei pelkää haasteita – Kristiina Hurmerinta	14
Jääkiekkotuomarin pillin vihellys – Timo Heinonen	17
KirjastoVeikko – Pekka Korhonen	19
KORHOSIA, KORHOSIA, KORHOSIA	23
Sukututkimus yhteisenä harrastuksena – Sari Kalliokangas	24
Jääkäri Aarnen sodat – Pekka Korhonen	26
Jääkäri Aarnen siviilivaiheet – Hannu Korhonen	29
Jääkäri Aarnen sukupuu – Hannu Korhonen	31
Ilkan ja Poutun pojat – Hannu Korhonen	32
Erehtymisen mahdollisuus – Hannu Korhonen	34
Ruokoniemen korvausoikeudenkäynti – Hannu Korhonen	36
Syyskäräjät	39
Geni sukututkimuksen apuna – Emma Mustonen	40
Sukujuhla hirsikoululla – Sisko Kuhmonen, Kirsi Lehto	44
VAIN PUUTARHANHOITO ON TÄRKEÄÄ	47
Puutarhaharjoittelijan päiväkirjasta – Toivo Korhonen	48
1700-luvun kalmilainen puutarha – Kristiina Hurmerinta	52
Amanda Korhosen pettuleipä – Kristiina Hurmerinta	54
UUTISIA	57
Postia Saikarilta Kalle-pojalle Kouvolaan – Kristiina Hurmerinta	58
Salama löi kuoliaaksi Wilhelmiina Korhosen – Pekka Korhonen	61
”Nousko Myhi?” kysy ukko ku järvestä nous – Jaana Jalkanen	62
In memoriam Kosti Korhonen – Sisko Kuhmonen	63
In memoriam Seija Korhonen – Kristiina Hurmerinta	63

Pääkirjoitus

*Kristiina Hurmerinta
Konnevesi*

"Mikä on konfirmaatio?" kysyi lapsenlapsi, kun olimme menossa hänen serkkunsa rippikirkkoon. Ja mitenäs tuon sitten selvittäisi viisivuotiaalle. Tarjosin nimenvahvistusta. Siitäkös nuorimies innostui. Häinkin halusi ehdottomasti nimenvahvistuksen, ja mieluiten ihan heti. Hänestä tulisi Napoleon. Hän ei vahvistaisi. Hän pidentäisi. "Se on sotapäällikkö, se sopii mulle", hän lisäsi. Sukuun oli yllättäen putkahtanut Napoleon, jos ei vielä suuri päällikkö, niin kyllä "esikunnan" käskytys onnistui jo varsin hyvin.

Nimellä on väliä, enemmän kuin uskommekaan. Sitä ei anneta summanmutikassa, vaan harkiten, tuleehan siitä tärkeä osa kantajansa identiteettiä. Nimen sanotaan olevan myös enne, nomen est omen. Hyvä nimi kantaa kauas! Leon-poika sai isäni nimen n-kirjaimen kera. Ja riemukos siitä syntyi, kun Rasmus-serkku kuuli nimen nimiäisissä. "Niin epäreilua. Tää on niin väärin mun äitiä kohtaan. Hän olisi halunnut antaa Leo-nimen mulle, mutta Pipsa oli varannut sen jo lapsena omalle lapselleen. Ja nythän se ei sitä edes käyttänyt. Leon!! Tää on kyllä niin väärin".

Samaa valitusta nimestä oli käyty tyttärieni lapsuudessa. Vanhempi tyttäreni on nimeltään Anna, mummonsa mukaan, mutta hän oli tyytymätön valintaamme tarhaikäisenä.

"Niin tavallinen, en tykkää", hän marmatti. Pikkusi-kon nimessä oli sitä jotain. Mikäs sitten sopisi?

"Peppi! Tai sitten toi, toi Rusina, rusinoiden suurkulttaja huudahti riemuissaan. No, ehkä ei seuraa vaan sataan vuoteen kovin montaa Rusinaa olisi sukusopasta löytynyt, jos olisimme rohjenneet hänet Rusinaksi kastaa.

Kirjoittaessani lehtemme artikkelia Tarja Matilaisesta, kääntelin hänen sukujuuriaan sinne ja tänne. Siinä meni muutamat eetlat ja tiltat sekaisin. Yksi väittää yhtä ja toinen selittää toista. MyHeritage ja Geni tarjoavat osumia tai huteja, riippuu siitä kuka

Ongintaa ja perunankuorintaa Myhinjärvellä

katsoo ja mitä etsii, Kuin kvarkkien tanssia on matildojen ja edtlojen kirjo loputtomissa solulinjoissa. Korhosia penkoessani huomasin Korhosen naivan Korhosen. Kauas ei heinänteon ja maatalon töiden kiireiltä päässyt, se oli vaimo otettava sieltä mistä sen sai ja mahdollisimman vaivattomasti, ettei työt kärsisi.

Isäni isän suvussa kuhisee Korhosia, isäni äidin suvussa vielä enemmän. Sitä ollaan niin Korhosta että dna-kierteet vinkuu. Sitten taas alkoi yksi Perttu Pertunpoika pyöriä papereissa etsien omaa syntymäjuurtaan, oksaa jolle hyppätä.

"Ei se oo meijä haaraa, puota pois", totesi sukulainen.

Ystävänä kuljetti sukunsa Terttua halki vuosikymmenien todetakseen vain lopulta tuskastuneena, väärä Terttu.

Missä määrin vanhemmat vielä 1800-luvulla itse antoivat nimiä lapsilleen? Minkä verran papit sortteerasivat omiaan? Pyöräyttivät mieleisiään, tutunpia itselleen. Tarjan ja Kielon isomummo sai kasteessa nimen Matilda. Tilta sopi suuhun paremmin. Kuka muuten mahtoi olla se Rautalammin pappi, kun Matildan pojalle napsahti nimi Teofilus, (kr. Theofilos, lat. Theophilus) merkitsee sananmukaisesti "Jumalan ystävää" tai "Jumalan rakastamaa". Erikoinen nimi Savon sydänmailla. Mummoni puhui Teohvista

ja niin häntä kutsuivat myös muut. Hän oli lempeä mies, täynnänsä hyvää tahtoa, Jumalan rakastama. Mutta hänelle löytyy vinha liki nimikaima, jonka kuva on ikuistettu Hattulan Pyhän Ristin kirkoon. Nimeltään hän on Tutifilius. Teofilus ja Tutifilius, hauskoja nimiä kumpikin. Tutifilius on painovirhepaholainen, joka istui keskiajalla kirjureiden olkapäällä, kaatoi mustepulloja, sohausi kirjoittavaa kättä. Töissä näyttää yhä viihtyvän tuo Tutifilius. Sitä sotkua, mitä hän saa aikaan hujauttaessaan eetloja, tiltoja, kirjaimia, numeroita. Sukututkijat olkaa tarkkana! Hyvää kevättä!

-Kristiina

KUIN KVARKKIEEN TANSSIA,
MATILDOJEN JA EDTLOJEN KIRJO
LOPUTTOMISSA SOLULINJOISSA.

SUKUPUIDEN NAISET KATOAVAT HELPOSTI
PUUN VARJOIHIN, KOSKA NIMET
MUUTTUVAT. KEITÄ HE OVAT?
ÄIDIT, MUMMOT, SISARET?

Sihteerin palsta

Mikä saa kiinnostumaan menneiden sukupolvien elämisestä ja tekemisistä? Onkohan se ihan vain ohimennon heinäpellon reunalla lapsena kuultu mielenkiintoinen tarina jostain ihmisestä tai tapahtumasta. Selvittäisinkö sukulaiseni tietämäni ihmisen sukulaisuussuhteen minuun. Entä sitten kun asia ei alakaan selviämään, vaikka on käytettävissä koko internetin ihmeellinen maailma kaikkine Geneineen ja MyHeritageineen? Siitäkin se mielenkiinto vasta herääkin: onko minunkin suvussani vielä selvittämättömiä sukuhaaroja. Kaikkiin kysymyksiin ei löydykään heti yksiselitteisiä vastauksia.

Mihinkähän se tämä ihmisen elämä oikein hurahtaa, kun tässä huomaa itsensäkin pikkuhiljaa vanhenevan, lapset lentävät pesästä ja edelliset sukupolvet harvenevat yksi kerrallaan. Kuinka paljon tietoa sukulaisten elämästä ja sukujen historiasta katoaakaan poistuvien mukana tuonpuoleiseen?

Mitä tästä voisimme ottaa opiksi ja voisimmeko tehdä jotain toisin? Täytynee opetella ottamaan jokaisesta tapaamisesta ja kohtaamisesta enemmän irti ja tunkeutua sinne missä on ihmisiä koolla, kuunnella tarkalla korvalla jokainen tarina sekä myös jakaa oman elämän kokemuksia ja näkemyksiä toisille. Mitä enemmän ja mitä syvemmälle sukututkimuksen saloihin perehtyy taitaa käydä niin että sen enemmän edessä on uusia kysymyksiä.

Onneksi meillä savolaisilla viäräleuoilla on tähänkin ratkaisumme olemassa, nimittäin yleinen sanonta: "Mitähän tekis että mainittas". Itse taidan sittenkin tulevana syksynä kerätä ympärilleni sukulaisia, ystäviä ja muita tuttuja. Järjestän kunnon kekkerit, alkaa nimittäin sen verran tuo viidenkymppin villitys jo kutitella. Jääpähän sitten jälkipolvillekin jotain kerrottavaa.

Kaikissa sukuseuran jäsenyyteen liittyvissä asioissa voi olla minuun yhteydessä ensisijaisesti sähköpostitse osoitteeseen sukuseuransihteeriksi@gmail.com

Toki myös puhelimitse olen yleensä tavoitettavissa.

*Osmo Korhonen
Sukuseuran sihteeri*

Vanhan Rautalammin Korhoset sukuseura ry Jäsenmaksu 2024

Sukuseuran jäsenmaksusta 25€ / vuosi tulee lasku sähköpostiisi. Niille jäsenille, joilla ei ole sähköpostia, lasku tulee tavallisessa postissa.

*Lapset kevüthangilla 1961 Myhinkoskella
Vasemmalta: Margit Tolmunen, Kielo Puranen,
Kalevi Tolmunen, Eila Oinonen, Keijo Laitinen*

I MEILLÄ MENNÄÄN EIKÄ MEINATA

KASTAN sinut Jelluksi

Kun Korhosesta tulee Laitinen ja Laitisesta Puranen, niin ollaan hyvin lähellä Kielo Karita Matilda, Myhinkosken tyttöä.

Jaana Jalkanen, Rautalampi

Kiello sai kolmannen nimensä isänäiti Matildan, os. Korhonen mukaan. Hän varttui 7-lapsisessa perheessä Myhinkoskella leikkikavereinaan omat kuusi sisarustaan sekä lähellä asuvat serkkunsa ja naapureitten lapset. Kalle-isällä, jota myös `Kerma-Kalleksi` kutsuttiin, oli kaksi veljeä, Teofilus `Teohvi` ja Eino `Pikku-Isi`. Kerma-Kalle keräsi lähitaloista kermat ja vei ne venemoottorilla Rautalamille meijeriin, mistä kyläläiset keksivät hänelle kyseisen lempinimen, toinen lempinimi oli "Jyntyri" jota käytettiin kotipiirissä. Kielon tädit Sylvi, Elvi ja Hilve avioituivat ja perustivat perheen Myhinpäähän, muutaman kilometrin päähän toisistaan. Hänellä ei ole muistikuvia isovanhemmistaan, papasta ja Matilda-mummosta.

Kiello muisteli lapsuusaikojaan Myhinkoskella. Hän kertoi, että koski oli tärkeä osa kylää ja vaarallinen paikka pikkulapsille. Lapsilta oli kielletty kosken lähelle meno ja varsinkaan sen yli ei olisi saanut mennä. Kuitenkin hän oli lähtenyt vähän veden aikaan veljensä Keijon ja kesälomalaisen Pertin kanssa kahlaamaan kosken toiselle puolelle. Pertti oli ehtinyt keskelle koskea, kun häntä alkoi pelottaa, eikä hän ollut uskaltanut edetä kumpaankaan suuntaan, joten Kielon oli haettava apua Pertin isältä. Tästä tuli sapiskaa ja rangaistuksena oli ollut muutaman päivän tapaamiskielto. Keväisin oli aina uittohomat muutaman viikon ajan. Silloin kulki puuta koskessa ja miestä uittopuuhiissa. Kerran Teohvi-setä kutsui Kielon sillalle luokseen, kasteli poeshakansa koskessa, valutti vettä päähän ja totesi, että minä kastan sinut Jelluksi.

Toisessa tarinassa kaverukset olivat olleet leikkimässä lähimäellä pieniä pulloja mukanaan. Lampaat laidunsivat samaisella tienoolla joukossaan vihainen pässi. Lampaiden tullessa lähelle, pojat

Leikkikaverit Pertti ja Kiello Myhinkoskella

olivat lähteneet karkuun, mutta Kiello oli jäänyt keräilemään leikkirekvisiittaa, jolloin pässi oli puskenut hänet kumoon. Sama oli toistunut useamman kerran ja taas Kiello keräili ympäriinsä levinneitä pikkupulloja.

Kerran Kiello oli laittanut Keijon verkkarit ylleen ja mennyt ulos hiekkalaatikon leikkimään. Kesälomalle tullut Pertti oli lähestynyt ja huutanut `Hei Keijo, lähdetäänks me mansikoita kylläilemään?`. Kun selvisi, että Keijo olikin Kiello, Pertti oli suuttunut, eikä ollut käynyt heillä moneen päivään.

Kielon nimikkolehmä Pisara riiden takaisella pellolla.

Myhinkoskella järjestettiin omia äitienpäiväjuhlia. Eino-sedän tyttö Raija oli ohjannut juhliin muun muassa näytelmiä. Eräänkin kerran alle kouluikäisen Kielon piti olla näytelmässä Niemen Reijon morsian, mutta viime hetkellä Kielo kieltäytyi, kaikista maanitteluista huolimatta. Kummitäti oli vienyt hänet talon taakse ja luvannut ostaa niin nätin mekkokankaan, kuin Kielo vain olisi halunnut, jos tämä vain esiintyisi. Tästäkin tarjouksesta Kielo kieltäytyi ja niin jäi mekkokangas saamatta.

Kielo tapasi tulevan aviomiehensä Erkin paikallisissa tupailloissa, joissa suunniteltiin mm. alueelle tielinjoja. He asuivat lähes naapureina, noin 5 km:n päässä toisistaan. Erkki oli kotoisin Savonjoelta ja he muuttivat Erkin kotitaloon vuonna 1976. Tuolloin sinne ei ollut tietä, vaan sieltä ajettiin vesireittiä pitkin Hanhitaipaleen satamaan auton luo. Talvella sama matka tehtiin jäätietä pitkin. Savonjoelle tuli tie ja sähköt vuonna 1978, joita juhliittiin samaan aikaan. Sähköä tosin saatiin omalla generaattorilla jo ennen sitä.

Kielo opiskeli ensin seurakunnan nuorisotyön ohjaajaksi, oli seurakunnan tyttötyön ohjaajana Pieksämäellä, sitten askartelunohjaajana Harjamen sairaalassa, jatkoi opiskeluaan ja suoritti diakonitutkinnon ja sai samalla sosiaalityönteki-

jän pätevyyyden vuonna 1971. Hän on toiminut diakonia- ja nuorisotyössä Evijärvellä, tyttötyössä Kangasniemellä ja sitten "poikatyössä" Koivuranassa. Hän oli sosiaalityöntekijänä Pieksämäellä vuoden ajan maantien valmistuttua Savonjoelle ennen samaan työhön tuloa Rautalamille. Rautalammin kunnalla vierähti 20 vuotta, kunnes vuonna 2003 hän siirtyi sosiaalityöntekijäksi Pieksämälle. Eläkkeelle Kielo jäi 2012.

Neljä aikuista lasta ovat perheineen maailmalla ja nuorin poika asuu talvisin kotona, eihän Kielo muuten voisikaan asua edelleen Savonjoella Etelä-Konneveden rannalla. Harrastukset ovat pitäneet hänet virkeänä ja monessa mukana. Hän on toiminut mm. partiossa, 4H -kerhossa, Myhinpään koulun johtokunnassa, monenlaisessa vapaaehtoistyössä, Martoissa, Eläkeliiton toiminnassa, osallistunut kansalaisopiston kursseihin, näytellyt harrastaja-teatterissa sekä hoitanut tiekunnan sihteerin tehtäviä vuodesta 1978 lähtien.

Kielon tarina lastenneuvolassakäynnistä löytyy Polkuja Myhinpäähän -kuunnelmasta: <https://www.rautalamminmuseo.fi/polkuja-myhinpaaahan/>

*Tarja Matilaisen kastetilaisuus Myhinkokella.
Kummina Kielo Puranen.*

**Kielo Puranen ja Vanhan
Rautalammin Korhoset:**

**Vaajasalmen Korhosia:
Ferdinand Korhonen s. 1850
Matilda Laitinen os. Korhonen . 1878 Myhinkoski
Kalle Laitinen s. 1911
Kielo Puranen s. 1947**

Myhinkosken tilan omistivat Lauri ja Matilda (s. Korhonen) Laitinen. Heillä oli kuusi lasta. Perikunnan hallussa tila oli vuoteen 1946, jolloin se siirtyi Laurin pojalle Kallelle ja tämän vaimolle Aunelle (s. Pitkänen) Heillä oli seitsemän lasta. Pojista Keijo asuu nykyään tilalla. Vanha asuinrakennus on purettu ja uusi rakennettu 1950-luvulla. Myhinkoski on perikunnan omistuksessa.

Talon edessä Raakel ja Raija Laitinen, ikkunasta kurkistaa Ensio Rautiainen.

Politiikkaa, lihakarjaa ja metsätieteitä KARTTULASSA

Lauri ja Venla Kajan ovat kahta kautta Korhosia, joiden kummankin esi-isät paikantuvat Tiitilänkylän Korhosiin. Kevään korvalla Korhosten sukupuuhun puhkeaa uusi lehti, kun Laurin ja Venlan esikoinen syntyy.

Sirpa Luttinen os. Korhonen, Vesanto

Venla ja Lauri Kajan asuvat maatilalla Karttulassa, Pohjois-Savossa. He olivat pitäneet yhtä jo kotvan aikaa, kun tuli puheeksi molempien esi-vanhemmat: löytyi Wanhan Rautalammin Korhosia Tiitilänkylältä. Venla on kotoisin Vesannolta Vehkalasta, Säkkinmäen Korhosia äidin puolelta. Venla kasvoi lypsykarjatilalla kolmilapsisen perheen esikoisena. Lauri on kotoisin Karttulasta, myös hänen suvulaan on juureva maanviljelijätausta. Laurin isän äiti, Leila-mummo, oli omaa sukua Korhonen ja esivanhemmat asuivat lähellä Ukkolaa Sonkarin ja Tiitilänkylän rajalla.

Laurin vanhemmat perustivat uuden maatilalla Luvelahden kylään 2000-luvun alussa, tuotantosuuntana tällä hetkellä lihakarjan kasvatusta ja kone-urakointi muille maatiloille. Laurin isä toimii erikoisasiantuntijana maatalouden neuvontapalveluissa ja äidillä on tilitoimisto. Laurin vastuulla on iso osa maatilalla päivittäisistä töistä, kuten 500 lihanaudan ruokinta. Tilalla on myös kausityövoimaa varsinkin kasvukauden aikana, jolloin peltoviljely ja nurmirehunkorjuu sekä viljojen puinti vaativat paljon työtunteja.

Venla ja Lauri tapasivat samalla luokalla Vesannon lukiossa. Vuonna 1998 syntyneet olivat ensimmäinen vuosikurssi, jonne Karttulasta tuli isompi joukko opiskelijoita Vesannolle. He ystävystyivät pian, koska yhteisiä mielenkiinnonkohteita muun muassa politiikka, musiikki, sarjakuvat & maatalous löytyi runsaasti. Luokka oli muutenkin aktiivinen ja kaveripiiri lukioajoilta pitää edelleen yhtä vielä kymmenen vuotta myöhemmin. Lauri ja Venla alkoivat seurustella abivuoden keväällä, Pohjois-Savon Maa-seutunuorten Kuusenkaristajaisissa Tahkolla.

Lauri kävi lukion jälkeen armeijan, vuosi kului ilmavoimien rekka-kuskina Rissalassa ja Tikkakoskella. Lauri osti oman kodin armeijavuonna, kun kotitalon naapurin vanha maatila tuli myyntiin. Tyhjiin taloon vaati remonttia, jossa tuore asunovelallinen teki itse paljon.

Venla pääsi heti lukion jälkeen Helsingin yliopistoon opiskelemaan metsätieteitä. Jo lukioaikana tuli selväksi, että Venla halusi pitää pönttöä välivuoden. Sen aikana hän suoritti Tammelassa vuoden pituisen eräoppaan ammattitutkinnon. Opinnot sisälsivät paljon käytännön harjoittelua. Kerran Venla soitti kotiin äidille: ”Arvaa mitä, tapoin tänään kanan!” Kyseessä oli riistankäsittelyn opettelua ”in vivo”. Ranualla työharjoittelussa piti neuvoa brasilialaisille turisteille lumikenkien ja sukien käyttöä tai ruokkia koiravaljakkoa. Opiskelijat harjoittelivat erätaitoja telkkailemalla UKK-kansallispuistossa 40 asteen pakkasessa. Eräoppaan täytyttyä paitsi selviytyä itse, pitää vielä opastettavakin hengissä. Erästelyn jälkeen Venla palasi Helsinkiin metsätieteiden pariin.

Lauri aloitti yliopiston 2 vuotta lukion jälkeen ja lähti Venlan perässä Helsinkiin opiskelemaan. Vaikka molempien opinahjo oli maatalous-metsätieteellinen tiedekunta, maatalous- ja metsätieteillä on hyvin vähän samoja kursseja pakollisten tilastoyhteiskurssien lisäksi. Lauri oli aktiivinen opiskelijajärjestöissä ja löysi pian itsensä Tekniikka-Agraarien karrisaunasta, Markkina-Agraarien sihteerin ja Akateemisten Kasvintuottajien sihteerin ja emännän virkatehtävistä. Ainejärjestötoiminnassa sai vastuuta monien isojen ja pienten tapahtumien järjestämisessä. Vaikka kavereita riitti ja maatalous

kiinnosti, Karttulan kasvatti ei koskaan viihtynyt Helsingissä. Opiskeluvuosille sattunut koronapandemia ei helpottanut kaupunki-elämää. Pari vuotta sitten Lauri jäi kokopäiväisesti kotitalalle töihin. Mutta Helsingin vuodet kasvattivat paljon ja niiltä ajoilta jäi paljon hyödyllisiä kontakteja ja kokonaisvaltaisempi käsitys Suomen maataloussektorista.

Venla jatkoi Helsingissä harrastustaan sellon soittoa Savolaisen Osakunnan Soitannollisessa Seurassa eli SOSSUssa. Orkesterissa on aktiivisoittajia noin parikymmentä. Myös metsäylioppilaiden ainejärjestössä Venla oli mukana Forstihuudon päätoimittajana. Silvican opiskelijakämpät Viikin kampusalueella tulivat tutuiksi, alkaen 18 neliön yksiöstä perheasuntoon asti. Pikkuveli Paavokin ehti asua yhden talven isosiskon alivuokralaisena.

Venla kiinnostui lukio-ikäisenä politiikasta. Hän pääsi Vesannon kunnan varavaltuutetuksi ja kannatti kiihkeästi uutta rakennusta Vesannon yhteiskoululle. Sen jälkeen poliittisia luottamustoimia on ollut Keskustaopiskelijoissa, Helsingin osaston puheenjohtajana ja liittohallituksessa. Myös palkkatöitä löytyi keskustan kautta: vuoden pesti Helsingin Keskustanuorten toiminnanjohtajana.

Kiinnostavin puoli vuotta oli harjoittelussa europarlamentin edustajan Elsi Kataisen toimistolla Brysselissä. Kaupungissa tutustui helposti muihin eri puolilta Eurooppaa tulleisiin ihmisiin. Työhön kuului myös matkoja EU-maihin. Vapaapäivinä oli nopea piipahtaa junalla lähikaupunkeihin Antwerpeniin tai Bryggeen ja palata illaksi omalle asunnolle. Vaikka muut eurooppalaiset valittivat Brysselin huonoa säätä, suomalaisella mittapuulla sää oli normaali.

Lauri on täysipäiväisesti töissä vanhempien tilalla ja jossain vaiheessa maatilayritys siirtyy kokonaan Laurin vastuulle. Venla valmistui metsätieteiden kandidiksi syksyllä 2023, mutta aikoo pyrkiä maisteriopintoihin Kuopioon ympäristötiedettä opiskelemaan.

Venla Luttisen ja Lauri Kajanin häät kesällä 2022 Syvänniemen kirkossa.

Tänä keväänä Venla oli mukana Olli Rehnin presidentinvaalikampanjassa ja on itse ehdolla eurovaaleissa. Venlan huolenaiheita ovat koulutuksen ja tieteen riippumattomuus, ympäristöasiat ja demokratian säilyminen Euroopassa. Tärkein elämänmuutos on kuitenkin vauva, jota juttua tehtäessä odotetaan syntyväksi muutaman viikon kuluttua. Wanhon Rautalammin Korhosten sukupuuhan on avautumassa jälleen uusi lehti.

Brysselissä keväällä 2022, taustalla Arcades du Cinquantaire-kaari.

- **Lauri ja Venla Kajan ovat syntyneet vuonna 1998.**
- **Asuvat Karttulassa Karhulan talossa.**
- **Lauri työskentelee kotitilallaan Karttulan Luvelahdessa.**
- **Venla harrastaa sellonsoittoa ja on toiminut mm. kansikuvatyttonä vuoden 2017 Wanha Tuomas- lehdessä.**
- **Kesän 2023 Vesannon sukujuhlissa Venla oli mukana pitopalvelussa.**

Venlan ja Laurin talo

ROHKEA nainen, joka ei pelkää haasteita

Teatteritaiteen maisteri Tarja Matilainen tiesi aina miksi haluaisi tulla, mutta hän haluaisi myös tietää kuka oli hänen isänsä isä.

Kristiina Hurmerinta

Tarja Matilaisen Monologinäytelmä Valoa on kurkistus arkkitehti Wivi Lönnin maailmaan. Samalla se kunnioittaa tätä sisukasta ja urheaa naista, joka ei lannistunut epäoikeudenmukaisuuden ja vähättelyn edessä. Valo on kaiken alku, niin sisäisesti, kuin arkkitehtuurillisestikin.

Ennen varsinaista haastattelua yritän selvittää näyttelijä Tarja Matilaiselta, että minkäs sortin Korhosia hän mahtaa oikein olla. Hän hämmentyy. Ai Korhosia? Hänen tietääkseen hänen sukunsa on Laitisia ja Matilaisia, joiden sukujuuret ovat Piekämäellä. Ajattelen, että eipä tässä sitten kannata pidempään turista, jos hän ei ole edes sukua. Vielä kuitenkin varmistan, että onko hänelle Raakel-nimi tuttu. Puhelimessa tulee hiljaista. Raakel paljastuu Tarjan äidiksi. Ihan oikeaa sukupuuta olen sittenkin ravistelemassa.

Tarja Matilaisen äidin Raakelin juuret ovat Rautalammin Myhinkoskella. jonne hänen isoäitinsä Matilda Korhonen tuli 1800-luvun lopulla Vaajasalmen Kalliolasta emännäksi.

Tarjan isä Eino Matilainen oli taas kotoisin Myhinpäästä. Pariskunta muutti Vaajakoskelle. Siteet Raakelin kotiin Myhinkoskelle pysyivät kuitenkin lujina, niinpä Tarja tottui jo pienestä pitäen matkustamaan sinne Turusen linja-autossa. Reipas tyttö kun oli, niin tietysti yksin. Tultaessa Sulasalmeen siellä odotti matkalaista jo Raija-täti tai hänen miehensä Terho.

”Voisiko olla mitään ihanampaa kuin lapsuudenpäivät Myhinkoskella. Kesällä humputeltiin pitkin rantoja uitiin ja kalastettiin, Talvella hiihdettiin. Joskus Raija laittoi eväsreppun selkään, opetti laulun *Reppu ja reissumies* ja sanoi, että laula sitä kun hiihdät järveä pitkin viemään Terholle savottaevästä”, Tarja muistelee.

Sylvi Matilainen Myhinpäästä piipahti aina silloin tällöin lapsuudenkotiinsa tervehtimään veljentytärtään Raakelia. Ilo oli varmaan silloin ylimmillään, sillä Sylviltä onnistui tanssit, laulut ja ilonpito.

Vaan kuinkas sitten kävikään, kun Tarja sai Myhinkoskella korvatulehduksen?

”Eihän sieltä nyt mihinkään voitu lähteä talvella ja rekikelissä. Kirkolle olisi pitänyt mennä vielä museotietä pitkin. Nohevia kun oltiin, niin avuksi keksittiin tupakansavu. Sitä puhellettiin pikkutytön korvaan paranemisen toivossa. Eihän se tietysti auttanut, mutta yritetty oli. Tarjan palatessa kotiin Jyväskylään äiti Raakel vei hänet lääkäriin.

Mutta ne kesät olivat ikimuistoisia. Tietysti aurinko paistoi aina ja mansikoita löytyi. Aina. Myhinkoski oli täynnä leikkiä, laulua ja riemukasta yhdessäoloa.

Kun Tarjalta kysyttiin lapsena, mikä hänestä mahtaa tulla isona. Vastaus tuli kuin apteekin hyllyltä: ”Karjapiika tai näyttelijä”. Myhinkoskella oli iso navetta, jossa sai opetella lypsämään ja tekemään kaikenlaisia navettatöitä. Sekös oli pikkutyöstä mielisää. Ja kun väliin pistettiin hyppypolkaksi, niin

mikäs olisi mukavampaa. Myhinkoskella oli aina hyvää säpinää.

”Se touhu oli mun veressä ja soluissa”, Tarja sanoo. Mikään hirveän suuri ihme se ei sitten ollut, kun Tarja pääsi 1990 Teatterikorkeakouluun.

Isä oli kyllä ennen sisäänpääsyä tuumailnut, että eikö se sosiaaliala olisi kuitenkin parempi, kun sinne teatterikouluun pääsee vaan näyttelijöiden lapset.

”Isä itki onnesta, kun tieto sisäänpääsystä tuli. Olihan se valtava paukku työläisperheen tyttärelle”.

Tarja valmistui Teatteritaiteen maisteriksi 1994 ja sai ensimmäisen kiinnityksen Savonlinnan kaupunginteatteriin. Iso haave oli toteutunut. Vanhemmat olivat ylpeitä tyttärestään.

”Äiti kyllä ymmärsi miten haastava työ minulla on. Hän kannusti aina”.

Isä Eino ei enempää puhunut, mutta kun Tarja löysi isän kokoaman leikekirjan hänen teatteritöistään, hän tiesi mitä isä oli ajatellut, mutta ei ollut osannut sitä sanottaa.

Vanhan Rautalammin Korhoset, Vaajasalmen sukuhaara
Tarja Matilaisen äidin isän Einon äiti Matilda Laitinen os. Korhonen on Korhosten suvun vaajasalmelaista haaraa. (Ks. sukukirjan taulu 12).

*Lastenteatteri Pikku Sohvin esitys Viirun ja Pesosen kesä, kesällä 2019.
Kuvassa Aaro Vuotila, Sipriina Kauranen ja Tarja Matilainen.*

Teatteritaiteen maisteri näyttelijä Tarja Matilainen harrastaa ratsastusta, tanssia ja laulua. Laulu onkin tärkeä osa hänen näyttelijä-identiteettiään.

Tarja Matilainen on monipuolinen näyttelijä, joka on tehnyt näyttelemisen ohella myös käsikirjojoisia, ohjannut ja toiminut tuottajana. Onpa hän perustanut jopa kaksi teatteriakin Jyväskylään, Lastenteatteri Pikku Sohvin ja aikuisille ohjelmistonsa suunnataava Teatteri Toin.

Ensimmäiset kymmenen vuotta näyttelijänä hän työskenteli Savonlinnan- ja Jyväskylän kaupunginteattereissa. Vuonna 2004 hän päätti kokeilla siipäänsä freelancerina. Teatteri Avoimiin Oviin syntyi Taisto Bertil Orsmaan kirjoittama musiikkinäytelmä *Laulut mun elämä*.

”Mietin uskallanko vai enkö esittää laulua *Strange Fruit*. Se oli sentään Billie Holidayn tunnetuin kapale”, Tarja Matilainen kertoi 2004 Helsingin Sanomien haastattelussa.

Rohkea kun on, hän päätti uskaltaa.

”Mikä flow! Yksin lavalla koko illan. En ole ikinä saanut kokea sellaista ensi-iltaa, niin upeaa se oli.”

Ja sillä tiellä hän on jatkanut. Rohkeana, kyselemättä. Ansioluettelosta löytyy teatteritöiden ohella myös elokuva- ja tv- ja kuunnelmarooleja. Vuonna 2004 sai ensi-iltansa Suomenlinnan Upseerikerholissa Tarjan itse käsikirjoittama ja ohjaama laulu- ja monologinäytelmä rintamalotista yhdessä pianisti Nina Loimusalon kanssa. Siitä lähtien matkalaukussa kulkeva esitys on valloittanut vuosi vuoden jälkeen yksityiskoteja ja saleja

”Päivääkään en ole mainostanut esitystä, mutta se vaan jatkaa elämäänsä”.

Jyväskylässä sai ensi-iltansa vuonna 2022 arkkitehti Wivi Lönnin 150-juhlavuoden kunniaksi monologinäytelmä *Valoa*.

”Ohitin Wiivin talon päivittäin töihin mennessäni. Ajattelin, että olisipa kiinnostavaa tehdä hänen elämästään näytelmä”.

Ja valmista tuli. Monologinäytelmä oli täysosuma.

Aina silloin tällöin kaikkien töiden keskellä hänelle nousee mieleen kysymys. Kuka on hänen isänsä isä? Se vaivaa. Miksi isä ei koskaan halunnut kertoa omasta isästään, eikä siitä kuka tämä oli. Sen Tarja tiesi, että hänen isänsä oli Myhinpäästä kotoisin ja sen, että Konnekosken tien varressa asui aikoinaan isän eno Simo Eeli hirsisessä maalaistalossa.

”Isä sai perintönä metsää ja vaihtoi enonsa Ilmarin kanssa sen kotitalonsa vieressä olevaan rantatonttiin. Se oli Isän kotitalo, missä Eelikin asui. Isä rakensi sitten meille kesämökin Myhijärven rantaan. Siellä vietän kesiäni”, hän sanoo.

Mutta kuka oli isän isä? Tarja etsii puuttuvia paloja perheensä tarinaan. Asian selvittelyyn alkoi tulla puhtia, kun Tarja sai miesystävältään joululahjaksi vuonna 2022 MyHeritage-sukutestin.

”Siitä se sitten vaan sukkana alkoi luistaa aina 1700-luvulle asti. Pieksämäellä pyörittiin. Enää en ihmetellyt miksi Pieksämäki tuntuu niin hyvältä paikalta.”

Mielenkiintoinen työ on vielä kesken. Nyt on osu-
mien odottelemisen aika.

Jääkiekkotuomarin TAIDOT ovat arvokkaita myös työelämässä

Diplomi-insinööri Timo Heinosen työ teollisuuden parissa on vienyt hänet kansainvälisiin työyhteisöihin. Siinä ohessa hän on viheltänyt yli 750 ottelua.

Timo Heinonen, Helsinki

Timo Heinonen, 32, katselee ikkunastaan Helsingin Kalasatamassa kaupungin siluettia. Näkymä symboloi hänen monipolvista matkaansa, joka on vienyt hänet Kajaanista Tampereelle, Puolasta Belgiaan ja lopulta Helsinkiin. Heinonen, joka on koulutukseltaan diplomi-insinööri ja työskentelee muovien parissa kansainvälisellä pakkausmateriaalivalmistajalla Walkilla, on myös intohimoisen urheilun ystävä – erityisesti jääkiekon.

Hän on toiminut jääkiekkotuomarina jo 15 kautta ja viheltänyt yli 750 ottelua, mukaan lukien pelejä Mestiksessä ja Liigassa, unohtamatta kansainvälisiä turnauksia kuten Universiadeja Espanjassa ja otteita eksoottisissa paikoissa kuten Istanbulissa.

Timon tie tuomariksi alkoi, kun jääkiekkoura A-junnuissa päättyi ja hän päätti pysyä lajin parissa toimimalla tuomarina. Kainuun jääkiekkotuomareiden mainos vei hänet kurssille, joka avasi oven tuomaroitimaailmaan. Tämä päätös on johtanut lukuisiin muistettaviin hetkiin jäällä, kuten ensimmäinen Liiga-peli, jossa jännitys ja yleisön edessä esiintyminen olivat valtavia. Timo kertoo myös opettavaisista kokemuksista, kuten virheiden myöntämisestä

ja itsevarmuuden sekä kehonkielen merkityksestä tuomaroinnissa.

Tuomarina toimiminen on Timon mukaan antanut hänelle paljon: fyysistä kuntoa, yhteisön tuen ja mahdollisuuden kehittää taitoja, jotka hyödyttävät myös työelämässä. Hän korostaa, että tuomaritoimintaan voi tulla kuka tahansa, eikä aiempi kokemus jääkiekosta ole välttämätön. Timo itse treenaa ahkerasti pysyäkseen huippukunnossa, jotta jak-saa liikkua jäällä ja tehdä nopeita päätöksiä.

Suomessa on nyt ensimmäiset ammattituomarit Liigan palkkalistoilla, mikä on merkittävä askel eteenpäin. Timo näkee tämän kehityksen myönteisenä, vaikka suurin osa tuomareista yhä käy ”päivätöissä”. Hän on huomannut myös muutoksia tuomaroinnissa jääkiekon nopeutuessa: peli on vaativampaa, mutta samalla tuomaritoiminnan läpinäkyvyys on lisääntynyt, mikä vaatii tuomareilta entistä suurempaa tarkkuutta ja rehellisyyttä.

Timon viesti on selkeä: tuomarit ovat välttämättömiä pelin turvalliseen toteutukseen, ja heidän rooliaan pitäisi arvostaa enemmän. Hän toivoo, että ymmärrys tuomaroinnin haasteista ja merkityksestä kasvaisi, ja että yhteisössä voitaisiin keskittyä rakentamaan palautteeseen ja kannustukseen.

Mestiksen ja Liigan jäillä Timo on kohdannut lukuisia unohtumattomia hetkiä, jotka ovat muovanneet häntä paitsi tuomarina myös ihmisenä. Mestiksessä Lempäälän pieni jäähalli ja sen intensiiviset ottelut

tarjosivat Heinosen mukaan eräänlaisen korkeakoulun linjatuomareille. Siellä koettiin niin tiukkoja tilanteita kuin sydämellisiä hetkiä kollegoiden kanssa. Liiga toi mukanaan uudenlaisen jännityksen, kun Timo asteli ensimmäistä kertaa 6000 katsojan eteen. Liigaotteluissa tuomarointi ja sen tuoma vastuu sekä adrenaliinipiikki olivat jotain, mitä hän ei ollut aikaisemmin kokenut. Pelit opettivat, ettei tuomarointi ole pelkästään sääntöjen tuntemusta, vaan myös nopeaa päätöksentekoa ja itseluottamusta. Erityisesti Timo muistaa, miten ajan myötä hänen kokemuksensa ja itsevarmuutensa kasvoivat, mikä puolestaan vaikutti hänen viestintäänsä jäällä. Tuomaroinnin fyysiset ja henkiset haasteet ovat Timon mukaan opettaneet hänelle paljon itsestään ja siitä, miten ylläpitää kuntoa ja terveyttä. Hän on omaksunut mikrotreenien konseptin, joka mahdollistaa säännöllisen harjoittelun tiukasta aikataulusta huolimatta. Aamuisin juostut 30 minuutin lenkit ja kuntosaliharjoitukset ovat olennainen osa hänen rutiiniaan, pitäen hänet huippukunnossa vaativaa tuomarointia varten.

Tuomaroinnista saadut hyödyt ulottuvat Timon mukaan kuitenkin paljon pidemmälle kuin vain fyysiseen kuntoon. Tuomarointi on kehittänyt hänen analyyttisiä taitojaan, esiintymiskykyään ja kykyään toimia paineen alla – taitoja, jotka ovat arvokkaita myös työelämässä. Jääkiekkotuomareiden yhteisö on tarjonnut hänelle vertaistukea, syviä ystävyyssuhteita ja ainutlaatuisia kokemuksia, jotka rikastuttavat elämää kaukalon ulkopuolella.

Timon mukaan tuomarointi on antanut hänelle ainutlaatuisen mahdollisuuden yhdistää intohimonsa urheiluun ja halunsa kehittyä sekä fyysisesti että henkisesti. Se on opettanut hänelle, että virheistä voi oppia, itseluottamus on avain menestykseen ja yhteisö on korvaamaton voimavara elämän poluilla. Tuomarointi on antanut Timo Heinoselle ainutlaatuisen mahdollisuuden yhdistää intohimonsa urheiluun ja halunsa kehittyä sekä fyysisesti että henkisesti.

Timo Heinonen tuomaroimassa alle 18-vuotiaiden SM-sarjan ottelua Helsingissä. Timon tarina on inspiraatio kaikille, jotka etsivät merkityksellistä ja palkitsevaa harrastusta, joka haastaa sekä kehon että mielen.

Timo tuomaroimassa 2015 Tampereen Koulukadulla ulkoilmaottelussa

KirjastoVEIKKO

Tampereen pääkirjastossa Metsossa työskentelevä äänialan ammattilainen Veikko Korhonen on Koipiniemen Korhosia.

Pekka Korhonen, Mänttä

Tampereen pääkirjasto Metso valmistui vuonna 1986. Raili ja Reima Pietilän orgaanista arkkitehtuuria edustava arkkitehtooninen kokonaisteos muistuttaa ylhäältä metsolintua soitimella. Ovenkahvoja myöten huolella suunniteltu kirjasto tarjoaa palveluja kolmessa kerroksessa.

Tyylikkäästä sisäänkäynnistä tullaan pääkerrokseen, joka tarjoaa valtaosan kokoelmista, asiakaspalvelun, viihtyisän lasten ja nuorten osaston sekä tietokoneet ja monitoimilaitteet. Metson lavalla järjestetään kirjallisuustapahtumia.

Parvikerroksesta löytyy harrastustilat musiikkiin. Siellä järjestetään kuulut, usein myös striimatut live-musiikkitapahtumat. Samasta kerroksesta löytyy lehtien lukusali sekä viihtyisä Cafe Metso. Sinne voit istahtaa kahville tai lounaalle. Sieltä on mukava yleisnäköala kirjastoon.

Kirjaston pohjakerroksesta löytyvät maksulliset kokous-, näyttely- ja luentotilat. Kokoustilat vaikka Vanhan Rautalammin Korhosten kokoontua.

Pääkirjasto Metso peruskorjattiin nykyajan vaatimuksia vastaavaksi vuosina 2015–2017. Peruskorjaukselle myönnettiin vuonna 2017 Tampereen kaupungin vammaisneuvoston vuoden esteettömyyspalkinto.

Metson musiikkiosastolla vierailee usein elävän musiikin esittäjiä. Osaston estradilla on vierailut mm. Erja Lyytinen, Jonna Tervomaa ja monet muut. Tapauksista voi nauttia paikan päällä, mutta usein niitä on myös mahdollista seurata etänä striimin välityksellä tai katsomalla tallenne jälkikäteen kirjaston YouTube -kanavalla: "Tampereen kaupungin kirjasto".

AV-koordinaattori Veikko Korhonen

Ja kuvaamassa tai kuvausta ohjaamassa löytyy alan ammattilainen Veikko Korhonen. Juuret Rautalammillä, Koipiniemen Korhosia.

Veikko valmistui Tampereen Ammattikorkeakoulusta äänialan ammattilaiseksi vuonna 2011. Valmistuttuaan hän työskenteli kahdeksisen vuotta Yleisradiossa Tampereen Tohlopissa, mm. äänisuunnittelijana "Uusi päivä" -ohjelmassa. Sarjan tuotannon loputtua edessä oli uudet tuulet freelancerina muissa tv-tuotannoissa.

Pienten lasten isälle työajat eivät enää oikein soineet, joten työpaikaksi vaihtui toinen sydäntä lähellä oleva instituutio, kirjasto. Lopulta sieltä löytyi perinteisten kirjastotöiden lisäksi hyvinkin tuttuja työtehtäviä av-alalta. Metson lisäksi kiertää "kirjastoVeikko" myös Tampereen muissa kirjastoissa.

Av- ja kirjastoalalle hakeutumista edesauttoi myös oma musiikkiharrastus. Kitaraa Veikko on ehtinyt soittaa useammassa kokoonpanossa. Rakkain ja pitkäikäisin ”bändi” on rautalanka-surf -musiikkia soittava GrandeBois. Yhtyeeltä on julkaistu viisi omakustanteista levyä.

Tampereen pääkirjasto Metso on nykyaikainen kirjasto. Enää kirjasto ei ole vain lukemiseen keskittyvä laitos, Metsossa tapahtuu kaiken aikaa. On luentoja, kirjailijavierailuja, musiikkiesityksiä, työpajoja, ohjelmaa lapsille jne. Lisäksi kirjastosta löytyy työskentely-, harrastus- ja kokoustiloja.

Osassa soittuhuoneista löytyy myös monipuoliset äänitysmahdollisuudet, joiden toteuttamisessa ja ylläpidossa Veikko on mukana.

Varsinainen kaupunkilaisen olohuone siis, ellei jopa toinen koti. Tosin nukkumistilat vielä puuttuvat.

Tampereen kaupunginkirjaston tapahtumia voit seurata Instagramissa, Facebookissa, Yuo Tubessa Tutustu ja riennä...

Lukeminen kannattaa aina, sillä lukeminen rentouttaa, lukutaito parantaa oppimistuloksia, kirjat kasvattavat sanavarastoa, lukeminen vahvistaa empatiakykyä, lukeminen aktivoi muistia...

Satavuotiaita tervaskantoja tutkittaessa on huomattu, että suurin osa vireässä henkisessä kunnossa olevista vanhuksista on ahkeria lukijoita. Moni unettomuudesta kärsivä on löytänyt apua kirjoista.

Veikolle itselleen tärkeä asia lukemisessa on se, mistä kirjaa lukee. Esimerkiksi puhelimesta pitkiä tekstejä lukiessa keskittymistä voi häiritä kaikki muut puhelimen ärsykkeet, kuten viestit ja somesällöt. Siksipä Veikko onkin perinteisten painettujen kirjojen lukija.

Tosin hän painottaa, että pääasia on lukeinen ja toivoo jokaisen löytävän oman tapansa siihen tapahtuupa se sitten digitaalisesti, painetun kirjan tai äänikirjan kautta. Yhtä kaikki - näitä kaikkia löytyy kirjastosta. Siispä kirjastoon.

Ja jos kirjasto Metsoon Tampereella menet, voit apuja hakea vaikka Veikko Korhoselta, KirjastoVeikolta.

Yksi Tampereen maamerkkejä on kaupunginkirjasto Metso Hämeenpuiston ja Pirkankadun kulmauksessa. Vuonna 1986 valmistunut rakennus on Raili ja Reima Pietilän suunnittelema. Ilmakuvasta voi tunnistaa tutun linnun.

II KORHOSIA KORHOSIA KORHOSIA

Isän ja tyttären YHTEINEN sukuharrastus

Vaajasalmen päähaarasta juontuu alahaara, joka siirtyy Kuopion Niemisjärven kautta Sieviin, missä nimi muuttui Knuuttilasta.

Sari Kalliokangas, Liminka

Serkkuni Pirjo oli kerännyt muistitietoa Kalliokankaan suvusta. Isäni Esko jatkoi, koska vanhempani halusivat lisää tietoja esivanhemmistaan. Esimerkiksi äitini Helena ei tiennyt, mistä päin hänen isänsä suku on lähtöisin. Minä tulin aktiivisemmin mukaan vasta pari vuotta sitten.

Isäni sukututkimusharrastus alkoi 1998, kun hän jäi eläkkeelle. Harrastus laajeni vähitellen ja mielenkiinto on säilynyt. Alkuperäisenä tavoitteena oli selvittää Eskon ja Helenan vanhempien äiti- ja isälinjat. Siinä yhteydessä kävi ilmi, että isän äidin Bertta Elina Knuutilan suku on lähtöisin Rautalammin Korhosista. Siitä isä kirjoitti selvityksenkin Vanha Tuomas -lehteen vuonna 2006 (s. 14–19, 22). Sukutietojen tallentamiseen isä on käyttänyt Sukujutut-ohjelmaa 1990-luvun lopulta lähtien. Tällä hetkellä tietokannassa on molempien vanhempieni esivanhempia 1500–1600-luvuille asti ja isän suora isälinjaa seitsemän sukupolvea. Tutkimusten tuloksia on myös Geneanet-sukupuussa <https://gw.geneanet.org/ekallio?lang=fi&iz=944&p=k-nut+laurinpoika&n=knuutila+en.+korhonen>. Oma sukuharrastukseni liittyy kiinteästi isän harrastukseen.

Kiinnostukseni sukututkimukseen on lisääntynyt ajan myötä. Olen ollut eniten kiinnostunut sukutari-noista ja paikallishistoriasta. Isä on kerännyt tietoa kotipaikkansa Kalliokankaan tilan metsänvartijahistoriasta. Näitä tietoja käytin hyväkseni informaatio-tutkimuksen opiskelussani ja tein hyvin pelkistetyn sivun tilan historiasta <https://metsanvartijablog.wordpress.com/blog/>. Siihen on tarkoitus lisätä aineistoa jossain vaiheessa.

Pahkakangas, Toholampi. Kuva on otettu 1950-luvun alkupuolella. Perhe muutti sinne, koska se oli lähempänä maantietä parempien kulkuyhteyksien päässä. Pieni tyttö kuvassa on isän serkku Annikki Knuutila. Muut henkilöt vasemmalta alkaen: isän sisko Alli, isän äiti Bertta, takana isä Sanfrid, isä edessä, reunassa oikealla isän sisko Eira.

Hevosten kanssa vasemmalta Esko Kalliokangas, keskellä hänen isänsä Sanfrid ja äitinsä Bertta Kalliokangas. Bertta Elina Knuutilan suku on lähtöisin Rautalammin Vaajasalmen Korhosista.

Isältä olen kuullut hänen äitinsä Bertta Elina Knuutilan elämäntarinaa, joka olisi tallentamisen arvoinen. Bertan siskosta Eeva Jukaraisesta tehtiin joitakin vuosia sitten haastattelu, joka antaa valaistusta sen ajan kovasta elämästä <https://yle.fi/uutiset/3-7689408>. Eeva kuoli joitakin vuosia sitten. Isä ja äiti kävivät nauhoittamassa Eevan kertomuksia ja kirjoitin ne puhtaaksi. Nämäkin ovat tallennettuna Sukujutut-ohjelmassa.

Sukututkimuksella ja aineiston kokoamisella on merkitystä lähinnä meille itsellemme. Toki sukututkimuksesta on mukava keskustella muiden asiasta kiinnostuneiden kanssa. Koko isän harrastuksen ajan sukututkimusasioista on puhuttu, mutta oma osallistumiseni on jäänyt vähäiseksi. Olen osallistunut lähinnä antamalla jotain pientä apua vieraiden kielten kanssa tai puhtaaksikirjoituksessa. Kun lapset ovat kasvaneet, aikaa on nyt hieman enemmän. Toki vielä työnteke haittaa harrastuksia.

Vuonna 2015 isä rekisteröityi ensimmäisen kerran MyHeritage -sivustolle. Elokuussa 2018 hän aloitti Premium-jäsenyyden. MyHeritage markkinoi voimakkaasti dna-testejä ja niin meistä tuli ”mainoksen uhreja”. Puhtaasti uteliaisuudesta halusimme katsoa, mitä dna-testit toisivat tullessaan. Aluksi testattiin My Heritagen perustestillä isä Esko, äiti-ni Helena, veljeni Juho ja hänen vaimonsa Katriina sekä minut, Sari, ja pari muuta lähisukulaista.

MyHeritagesta oli suhteellisen helppo siirtää dna-testin tulokset FamilyTreeDNA:han. Perinteisen sukututkimuksen tuloksena tiesimme, että isän äidin suku Knuutilat juontuvat Rautalammin Korhosta. Sukunimi vain on muuttunut pohjalaiseen tapaan talon mukana. Isän serkulle Mauri Knuutilalle tilattiin testi SuomiDNA-projektin kautta. Samalla syntyi haplopuuhun uusi latvaoksa BY174127 Rautalammin Korhosille.

Dna-tutkimus ja kaikki siihen liittyvä on monimutkaista ja vaatii opiskelua ja perehtymistä, että ymmärtäisi edes jotain. Olemme saaneet paljon apua Hannu Korhoselta, joka on ystävällisesti vastannut lukuisiin kysymyksiimme., samoin kuin Ahti Mustonen Korhosten sukuseurasta. Kirjoja ja internet-lähteitä löytyy myös paljon. Seuraavaksi isä-Esko aikoo teettää jatkotestin omista geeneistään. Tarkoitus on jatkaa yhteistyötä ja vähitellen perehtyä asioihin entistä paremmin. Yhteinen asioiden käsittely ja harrastaminen on mukavaa ja tekee sukututkimuksesta antoisaa molemmille osapuolille. Isän työlle antaa syvempää merkitystä, jos on toiveita harrastuksen jatkajasta. Näin hänen kokoamansa aineisto ei menisi hukkaan.

Kuva: Iiris Haltimo

Jääkäri Aarne Korhosen SODAT

Pekka Korhonen, Mänttä

Taneli Aataminpoika Korhonen lähti Vesannolta 1883 tilanhoitajaksi Konnitsan hoviin Viipurin läänin Pyhäjärvelle. Hänen poikansa Aarne vuorostaan Lockstedtin leirille jääkärikoulutukseen. Jääkäri Aarne Korhonen osallistui sisällissotaan sekä talvi- ja jatkosotaan. Oli talvisodassa ”Laurilan verikoirien” joukossa mm. Taipaleen taisteluissa.

Oli tiistaiapäivä 26.2.1918 Vaasan torilla. Jääkäri Aarne Korhosella oli kylmä. Ympärillä muotoon ryhmittyneenä seisoivat 850 viluista jääkäriä odottamassa marsalkka Mannerheimin ja senaattorin puheita sekä paraattia.

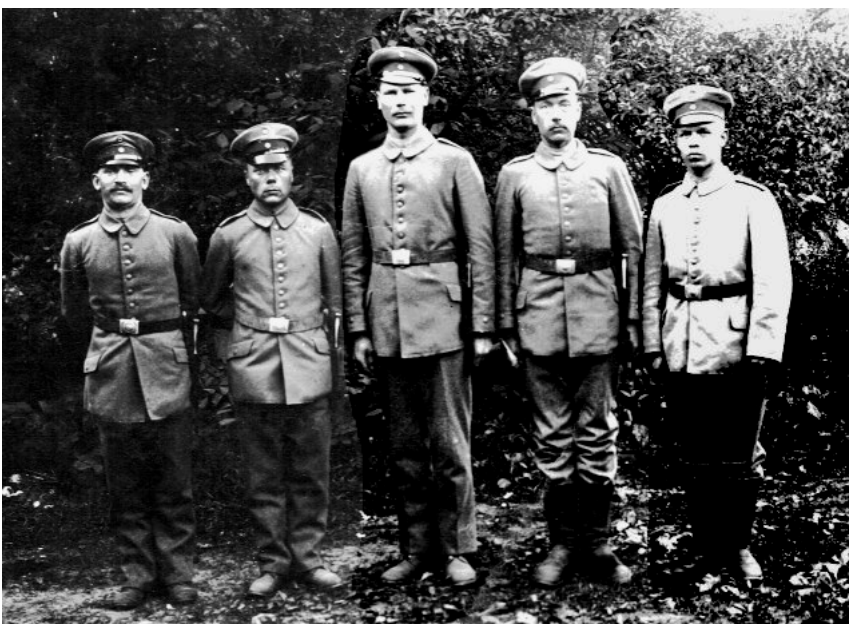
Edellispäivänä, maanantaina 25.2. oli jäänmurataja Sampo saattanut Vaskiluodon satamaan Vaasaan Arcturus-aluksen ja siinä matkustaneet vihreätkiset sotilaat. Kymmenen päivää aiemmin oli laiva lähtenyt nykyisen Latvian alueelta, Liepajasta, lastattuna yli kahdeksallasadalla Saksassa koulutuksessa olleella jääkäriillä. Vaskiluodossa alusta oli vastassa suuri joukko hurraavia vaasalaisia.

Tässä kylmästä hytisevässä jääkäripataljoonassa oli myös Aarne Vilho Korhonen. Hän oli syntynyt Konnitsan hovin tilanhoitajan poikana 16.11.1891 Viipurin läänin Pyhäjärvellä. Isä Taneli (Daniel) Kor-

honen (s. 1860) oli muuttanut Pyhäjärvelle 1883 Sonkarinsaaren Huttulasta Vesannolta, siis tukevasti vanhan Rautalammin Korhosia.

Saksaan ”Partiolais-kurssille” lähti Räisälästä yhdeksän nuorukaista. Syyskuussa 1915 Aarne lähti toisen jääkäriksi aikovan kanssa kohti pohjoista aikomuksenaan mennä sieltä Ruotsiin ja edelleen Saksaan. Värikkäiden vaiheiden jälkeen Aarnen seurassa ollut ystävä päätti palata takaisin ja Aarne jäi yksin. Hän käveli vielä kymmeniä kilometrejä pohjoiseen ja tapasi Tornionjokivarressa mökin pihalta ”äijän”, joka auttoi hänet Ruotsin puolelle.

Tasan kolme vuotta siitä, kun ensimmäiset vapaaehtoiset olivat saapuneet Lockstedtin leirille, pataljoona ja heidän mukanaan jääkärialiupseeri Aarne Korhonen astuivat Suomen kamaralle Vaskiluodossa Vaasassa.

*Räisälän jääkäreita.
Aarne Korhonen vasemmalla.*

AARNEN SOTAPOLKU

Toukokuun alussa 1916 annettiin koulutetulle pataljoonalle nimitys Jääkäripataljoona 27 (Königlich Preussisches Jägerbataillon 27). Samalla jääkärit saivat vihreät asepuvut, jotka päällä myös Vaasan paraatissa marssittiin. Pataljoonan koulutuksen kannalta nähtiin tärkeänä, että joukot saisivat ennen Suomeen paluuta rintamakokemustakin. Ensimmäiseen maailmansotaan Aarne Korhonen osallistui taistelemalla jääkäripataljoonan riveissä Saksan itärintamalla Misse-joella, Riianlahdella ja Aa-joella.

Jääkärit muodostivat valtaosan sotaa käyvän valkoisen armeijan päällystöstä. Aarne Korhonen komennettiin sisällissotaan joukkueenjohtajaksi 1. jääkärirykmentin 2. pataljoonan 2. komppaniaan. Hän otti osaa taisteluihin Lempäälässä, Vuohiniemellä ja Kelhossa.

Kelhon taistelussa 7. huhtikuuta 1918 menehtyi neljäkymmentä valkoista ja Aarne haavoittui vaikeasti. Samaisessa Kelhon kartanossa oli tilanhoitajana tuolloin Niilo Tarvajärven isä. Taistelujen lähestyessä vielä pienokainen Niilo pakeni vesikelkan kyydillä tilalta.

Sodan jälkeen Korhonen määrättiin koulutusaliupseeriksi Kaartin pataljoonan 2. komppaniaan ja edelleen Helsingin etappipataljoonaan koulutusaliupseeriksi ja komppanian vääpeliksi. Vielä toimi Aarne koulutusaliupseerina Keski-Suomen rykmentissä sekä 1920 -luvulla Karjalan kaartin rykmentissä.

TALVI- JA JATKOSOTA

Talvisotaan Aarne Korhonen osallistui alkuun joukkueenjohtajana ja myöhemmin komppanianpäällikkönä Erillisessä Pataljoona 6:ssa ja Jalkaväkirykmentti 23:ssa.

Jalkaväkirykmentti 23 on tunnetaan ”Laurilan verikoirinakin”. Nimi tuli jääkärieverstiluutnantti Matti Laurilan mukaan ja sen antoivat puna-armeijan propagandamegafonistit, jotka uhosivat antavansa kylmää kyytiä ”Laurilan verikoirille”.

Myös sisällissodassa Laurilaan liitettiin oma kutsumanimensä. Matti Laurilan isä ja veli olivat kaa-tuneet Länkipohjan taistelussa ja Matti Laurila sai komentoonsa isänsä komppanian. Tuon aikaisten tapahtumien johdosta Lauriloita alettiin kutsua ”Lapuan lumiauroiksi”.

Viimeistään Antti Tuurin romaanin ja Pekka Parikan Talvisota-elokuvan myötä tulivat Laurilan miehet huomatuksi. – Aarne Korhonen osallistui talvisodassa taisteluihin Raudussa, Metsäpirtissä, Sakkolassa, Vuokselassa, Kiviniemellä, Keljassa ja Taipaleessa. Jatkosodan ajan Aarne Korhonen toimi Käkisalmen hallintopiirin kansanhuoltotehtävissä.

Sotien jälkeen hän muutti evakkona Harjavaltaan, missä toimi maanviljelijänä vuodesta 1948. Harjavallassa hän toimi myös 1945–1949 siirtoväen huollon johtajana.

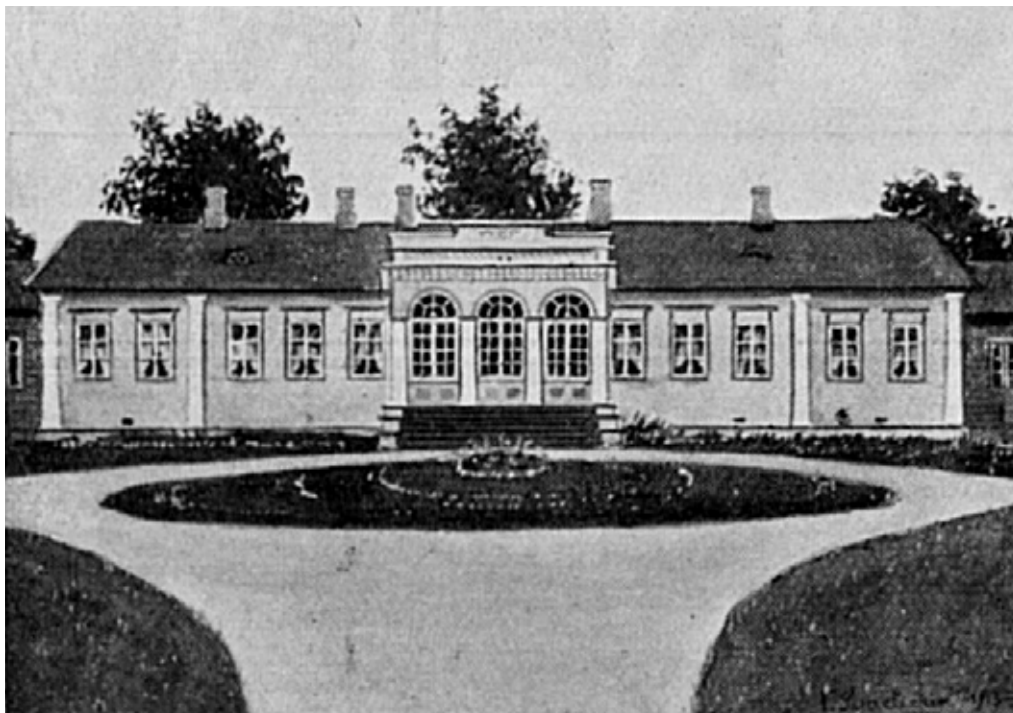
KONNITSAN HOVI

Aarnen isä Taneli oli siis syntynyt Vesannolla, Huttulassa (Sonkarinsaari 8) 1.5.1860, vanhemmat Aatami Korhonen, s. 25.3.1823 Rautalampi, Sonkarinsaari 4, Huttula ja Gustava Halonen, s.28.6.1828 Rautalampi.

Aatami muutti perheineen Huttulan tilalta torppariksi Kuuslahti 8:aan, Sonkarin pohja-torppaan vuonna 1872. Aatamin veljenpojan, kiertokoulun ja kansakoulun opettaja Otto Korhosen vaiheita seurattiin vuoden 2018 WT:n jutussa ”Rihvelitaulun ääressä”.

Ilmeisesti Tanelillakin oli torpparielämää isommat suunnitelmat, koska lähti 19-ikäisenä 1879 Kuopioon Leväsen maatalousoppilaitokseen. Kyseinen koulu oli kaksivuotinen käytännöllispohjainen oppilaitos, joka koulutti lähinnä työnjohtajia suuremmille tiloille. Taneli toimikin vähän aikaa pehtorina Joensuussa, palasi hetkeksi takaisin Vesannolle, kunnes muutti Karjalan kannakselle Pyhäjärvelle Konnitsan kartanon tilanhoitajaksi 20.3.1883.

Konnitsan kylä sijaitsee entisen Viipurin läänin Pyhäjärven pitäjän länsiosassa Kiimajärven luoteispään ympärillä. Kiimajärven rantaa kuuluu Konnitsaan lähes kymmenen kilometriä. Konnitsan alue

*Konnitsan hovi
Pyhäjärvellä.
Kuva aikakauslehti
"Helsingin kaiku"
nro 51, 20.12.1913, s. 8*

joutui 1700-luvun alkupuolella lahjoitusmaaksi ja venäläisten ylimysten hallintaan. Kylän keskelle perustettiin Konnitsan hovi, jonka maa-ala oli 447 hehtaaria. Valtio lunasti hovin alueen vuonna 1875. Osalle hovin aluetta ja rakennuksiin perustettiin 1907 Konnitsan maamieskoulu. Koulu paloi 1923 eikä jatkanut toimintaansa sen jälkeen.

Kohta Konnitsaan saavuttuaan Taneli meni naimisiin Augusta Sofia Koskisen kanssa, s. 18.12.1863 Uskelassa. Augusta Sofia oli käynyt meijerikoulun ja saapunut Pyhäjärvelle töihin Taubilan hoviin. Lapsia, kaikki poikia, pariskunta sai kuusi, yksi kuoli jo alle vuoden ikäisenä. Jääkärimme Aarne Vilho oli Tanelin pojista järjestyksessä viides.

Myös Tanelin velipoika Pekka Korhonen, tuli Vesannon tilalle töihin. Nuorin lapsista ei kerinnyt täyttää vuottakaan, kun isä Taneli kuoli Pyhäjärvellä 3.12.1893. Isän kuoltua perhe hajosi ja Aarne oli Pyhäjärven kappalaisen Karl Wilhelm Bummerin kasvattina pappilassa. Myös Aarnen koulutuksesta huolehdittiin ja hän kävi vanhemman veljensä kanssa oppikoulua.

Leski Augusta Sofia lapsineen muutti 1901 naapurikuntaan Räisälään, jossa Augusta vihittiin 14.4.1901 talollisen Aatami Matinpoika Mykkäsen kanssa. Tanelin pojista vanhin Evald Armas kuoli 1936 Räisälässä tittelillä "sahan isännöitsijä".

Sonkarinpohja-torpan isäntä Aatami Korhonen oli saanut aikoinaan merkinnän rippikirjaan viinan salapoltoista. Vaan niin ponnisti poika Taneli koulutukseen Kuopioon ja sitten tilanhoitajaksi Konnitsan hoviin Pyhäjärvelle.

Edelleen Tanelin poika Aarne oli keskeisellä paikalla seuraamassa Suomen itsenäistymisen kivuliasta alkutaivalta sata vuotta sitten samoin kuin maan kohotalonhetkiä toisen maailmansodan aikana. Vaikka kotikonnut kannaksella jäivät rajan taa, on maa edelleen kansakuntana kansakuntien joukossa.

LÄHTEET:

Rautalammin kirkonkirjat

Vesannon kirkonkirjat

Pyhäjärven Vpl kirkonkirjat

Räisälän kirkonkirjat

Jarkko Kemppi ja Jukka I. Mattila, Jääkärit 1918, Suomen kirjallisuuden seura, Helsinki 2018

Pentti R Lehtonen, Taubilan hovi, kartano Vpl. Pyhäjärvellä, Pyhäjärvi-säätiö, Lahti 2000.

Kimmo Sorko, Laurilan verikoirat. Jalkaväkirykmentti 23 Taipaleella ja Vuosalmella 1939-1940. Omakustanne, Saarijärvi 2011

Vpl Pyhäjärvi -lehti 2014 nro 1

Jääkäri Aarne Korhosen ELÄMÄNVAIHEITA

Hannu Korhonen, Orimattila

Pekka Korhonen kertoo artikkelissaan Saksan jääkäri Aarne Korhosen sotilasurasta ja vanhemmista. Tässä oheisjutussa yritän selvittää, mistä lähteistä tietoja voisi saada saataa vuotta nuoremista tapahtumista. Onnekkiaan sattuman ansiosta yksi lähteistä johti yhteyteen Aarnen lähisukulaisen kanssa.

Pekan jutun lopussa sanotaan, että leskeksi jäänyt äiti muutti lapsineen Räisälään 1901. Suomen sukuhistoriallisen yhdistyksen kirkonkirjatietokannassa on Räisälän kirjoja vain 1800-luvun loppuun, mutta arkistolaitoksen digitaaliarkistossa on koko sarja vuoteen 1950! Aarnen perheen etsiminen rippikirjoista olisi silti kovan työn takana, mutta onneksi luovutetun Karjalan väestöstä on olemassa Karjala-tietokanta¹.

Katiha-tietokantahaku antaa 14 Aarneen liittyvää viitettä. Tärkein on asuinpaikka, Lammasmäki vajaan kahden kilometrin päässä Räisälän kirkonkylästä länteen. Seurakuntaan muuttaneiden luettelo on käyttörajoitettua eikä sitä saa lukea muuta kuin arkistolaitoksen omilta tietokoneilta, mutta rippikirjassa² 1900–1909 on Mykkälässä (Lammasmäki 1) Aarnen ohella koko muu perhe: isäpuoli Aatami Matinpoika Mykkänen s. 1871, äiti Aukusta Sofia Koskinen, veljet Väinö, Elis ja Tuomas sekä sisaruspuolet Tyyne, Lyyli ja Matti s. 1905; vanhinta veljeä Evaldia rippikirjassa ei mainita ainakaan samalla sivulla.

Sanomalehtitiedoissa on muutamia hajamainintoja Aarnesta. Hän sai vuonna 1910 Kansanvalistusseuran Räisälän paikallisosaston apurahan kansanopistoon menemistä varten³. Toimi jääkärivärvärinä Räisälässä⁴. Vuonna 1918 hän sai kansalaissodassa haavoittumisensa perusteella ensimmäisen luokan vapaudenmitalin⁵. Vuonna 1924 kuulutettiin avio-

liittoon jääkärivääpeli Aarne Vilho Korhonen Lammasmäestä ja maanviljelijän tytär Vappu Yrjöntyttä Vesalainen Makkolasta⁶. Vuonna 1936 jääkärivääpeli Aarne Korhonen oli Räisälän suojeluskunnan vuosikokouksen puheenjohtajana⁷. Työmies Aarne Korhonen valittiin Räisälän asutuslautakuntaan 1937⁸. Jääkärivääpeli Aarne Korhonen Räisälän seurakunnan suntioksi 1938⁹ ja suntio Aarne Korhonen Räisälän kunnan varapalopäälliköksi 1939¹⁰.

Seuraavan kiinnostuksen kohdan Aarnen elämänvaiheiden selvittämiseen tarjosi Räisäläläinen-lehti. Elokuun 2018 numerossaan se kertoi Matti Mykkäsen pojanpojan Mikon valmistumisesta hallintotieteiden maisteriksi¹¹. Perinnehden tyyliin sopivasti uutisessa mainittiin myös Mikon sukujuuret Räisälän Lammasmäessä: isänsä Matti Mykkänen s. 1905 ja isänsä isänsä Aatami Mykkänen s. 1871. Lehden toimituksen kautta löytyivät Mikon isän, Aarnen veli-puolen pojan Adam Mykkäsen yhteystiedot.

Lalli-lehti kirjoitti Aarnesta marraskuussa 1971¹² 80-kymmenvuotishaastattelun pohjalta. Hän oli vasta kaksivuotias, kun isä kuoli. Äiti meni naimisiin räisäläläisen maanviljelijän Adam Mykkäsen kanssa. Aarne joutui – tai pääsi – kasvatiksi Pyhäjärven pappilaan ja sieltä koulutielle Käkisalmen maanviljelys-, kauppa- ja reaaliyhteiskouluun kappalaisen poikien esimerkkiä seuraten. Oppikoulu jäi kuuteen luokkaan, mutta sitten tuli kansalaisopisto niin kuin edellä mainitusta lehti uutisesta kävi jo ilmi.

Perhepotretti on otettu 1918 Räisälässä. Korhosten veljessarja takana, vasemmalta Armas, Väinö, Eljas, jääkärilakki päässä Aarne ja Tuomas. Edessä vas. Tyyne ja Lyyli, koko pesueen äiti Augusta, ukkopappa Adam Mykkänen ja Matti. Väinön Raju-koirasta kerrotaan Matin pojan Adam Mykkäsen kirjassa Hirven turpaa, poron kuuta. Kuva Adam Mykkäsen arkistosta.

Välit äitiin ja isäpuolen perheeseen säilyivät läheisinä, sillä 1900-luvun alussa pojat vanhinta lukuunottamatta olivat kirjoilla Räisälässä. Korhosen veljekset kotiutuivat Lammasmaen Mykkälään niin hyvin, että Aarne jäi sinne asumaan avioiduttuaankin. Yhdessä suuuperhe lähti evakkoon ja asettui muiden räisäläläisten kanssa Harjavaltaan.

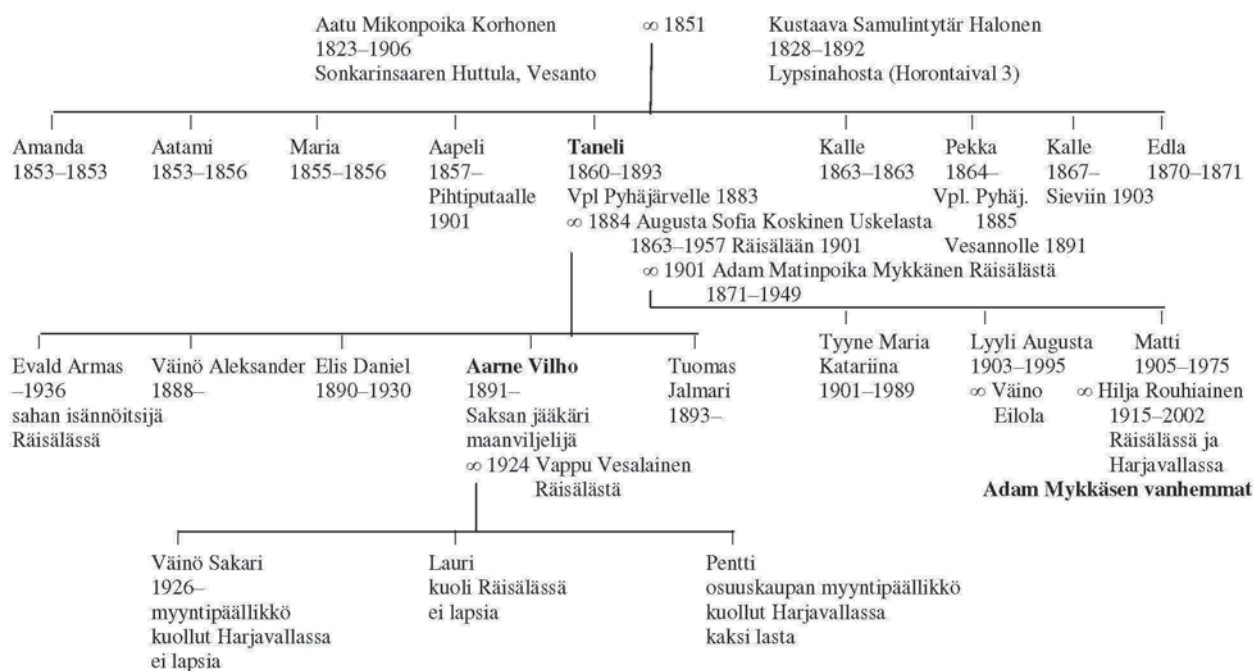
Sähköpostiviestissään hän kertoi Aarnestamme seuraavaa¹³: ”Aarne haavoittui vapaussodassa Tampereen valtauksessa pahoin. Häneltä poistettiin toinen keuhko. Muistan pikkupoikana ihmetelleeni hänen normaalia tiheämpää hengittämistään. Aarne nauroi (hänellä oli aina huumori herkässä) ja sanoi, että miul on vaa yks keuhko ja osuuskaupastakkaa eivät uutta myyneet, ni nyt pittää hengitellä puolta taajemmin.

Aarne oli hyvin joviaali ja sosiaalinen ihminen, muun muassa pari hänen komppaniansa sotilasta kiittivät häntä henkensä säilymisestä jatkosodan loppuaikoina ankarissa taisteluissa. Aarne ol kova poika, mutt turhaa ei tapattant kettää, sanoi Viktor Käki.

Aarnelle ja Vapulle syntyi kolme lasta. Väinö Sakari, myyntipäällikkö, s. 1926, kuoli Harjavallassa lapsettomana. Lauri kuoli jo Räisälässä lihasrappeumatautiin. Kolmas poika oli Pentti, osuuskaupan myyntipäällikkö, kuollut Harjavallassa. Hänellä oli kaksi lasta. Lisäksi heillä oli ottotyttärenä Liisa, jonka vanhemmat olivat kuolleet Elisenvaaran junapommituksessa.

Pienimuotoisen maanviljelyn lisäksi Aarnella oli Harjavallassa nykykielellä sanottuna tilitoimisto, sillä hän teki veroilmoituksia, täytti erilaisia hakemuksia ja taisipa ”kynämiehenä” kirjoitella ”toistaitoisten” puolesta henkilökohtaisia kirjeitäkin. Useissa matrikkeleissa Aarnen sotilasarvo on jääkäriluutnantti, vaikka todellisuudessa hänet oli ylennetty jääkärikapteeniksi jo sodan loppupäivinä, mutta Aarne sai tietää asiasta vasta vuonna 1971.”

Jääkäri Aarne Korhosen suku

Sukupuu kokosi Hannu Korhonen 2019.

Tiedot Aatami Mikonpojan lapsista Veli Rytkösen selvityksestä.

Tiedot Taneli Aatunpojan lapsista Adam Mykkäselä.

Tietoja Adam Matinpoika Mykkäsen lapsista myös

Teppo Tammiston Geni-sukupuuista.

Heinäpellolla Räisälässä 1930-luvulla. Aarne on toinen vasemmalta heinähangon kanssa valkoinen lippalakki päässä. Tarkkaan katsoen hän "haukkaa happea" taajaan levätessäänkin. Kuva Adam Mykkäsen arkistosta.

1 Karjala-tietokanta osoitteessa <https://katiha.xamk.fi/>

2 Räisälän seurakunnan rippikirja 1900–1909 (I Aa:22) s. 206 arkistolaitoksen digitaaliarkistossa.

3 Apurahat kansanopistoon meneville nuorukaisille. Käkisalmen Sanomat 7.10.1910 s. 2.

4 Viimeisen vuosikymmenen takaa. Käkisalmen Sanomat 12.11.1927 s. 7.

5 Suomen tasavallan sotajoukkojen ylipäällikön päiväkäsky N:o 45, Mikkelissä 22.4.1918, s. 5.

6 Käkisalmen Sanomat 15.5.1924 s. 4.

7 Käkisalmen Sanomat 30.1.1936 s. 3.

8 Käkisalmen Sanomat 27.11.1937 s. 7.

9 Käkisalmen Sanomat 7.5.1938 s. 3.

10 Käkisalmen Sanomat 1.7.1939 s. 4.

11 Räisäläläinen elokuva 2018 osoitteessa <http://www.raisala.fi/raisalainen/index.html>, viitattu 13.4.2019.

12 "Yli pauhun kenttien hurmeisten ..." Jääkäriin marssi läpi viiden sodan. Lalli 14.11.1971 s. 6.

13 Adam Mykkäsen sähköpostiviesti 12.4.2019.

Ilkan ja Poutun POJAT

Artturi Leinonen: Ilkan ja Poutun pojat. Etelä-Pohjalaisten Sota-Albumi. Edistysseurojen kustannusosakeyhtiö, Helsinki 1918, 200 sivua.

Hannu Korhonen, Orimattila

Otsikostaan huolimatta kirja ei kerro ikivanhoista historiallisista tapahtumista, vaikka nimi viittaakin nuijasodan talonpoikaispäälliköihin, vaan kirjoittamisaikanaan lähimmillään vain puolen vuoden takaisista muistoista. Siihen on koottu tietoja vapaustaistelun – niin kuin tekijä vuoden 1918 tapahtumia nimittää – valmisteluista ja alkuvaiheista Etelä-Pohjanmaan näkökulmasta.

Albumin nimen kirja ansaitsee, sillä siinä on 180 valokuvaa eteläpohjalaisista sutureista, valtaosa jääkäreitä, ja tapahtumista. Kirjastoista sitä ei ole kovin hyvin saatavissa, sillä Finna antaa vain parikymmentä osumaa. Antikvariaateissa sitä näyttää sen sijaan yllättäen olevan saatavissa.

Kertomus alkaa vapaustaistelun valmisteluista vuoden 1915 kevättälvelta. Ajatuspohjana oli se, että ”Venäjän voitto maailmansodassa olisi Suomen pyyhkäiseminen pois kansakuntien joukosta, lopukin sen itsenäisyydestä hävitettäisiin, olihan se yleisvaltakunnallisen edun kannalta jo niin monesti mainittu välttämättömäksi. – – Me odotimme jotain, mitä, emme itsekään tienneet. – – Se tuli. Avasi ikkunan Eurooppaan, josta pilkkahti toivon tähti, pieni ja heikko tosin.”

Toivoa herätti ”epämääräinen huhu, joka tiesi useita satoja ylioppilaita lähteneen Saksaan”. Vasta seuraavana talvena alkoi vähitellen selvitä, että nämä olivat niitä, ”jotka korkea kohtalo oli valinnut maansa vapauttajiksi”. Kymmenittäin heitä ja heidän tukijoitaan Leinonen mainitsee nimeltä, monet jopa kuvan kanssa.

Toiminta oli salaista. Kiinnijääneitä ja itsenäisyyden puolesta puhuvia vangittiin, Leinonen itsekkin. Vasta vuoden 1917 helmikuun/maaliskuun vallankumouksen jälkeen ilmapiiri alkoi vapautua. Leinonen kuvailee tätä dramaattisesti: ”Vankiloiden portit ponnahtivat auki, ja elävinä haudatut, monet jo hirsipuun juurella seisoneet miehet ja naiset astuivat kivikomeroistaan elämään jälleen. Suuri Siperia, joka oli niellyt tuhansia ja satojatuhansia, antoi saatunsa takaisin.”

Virallista hyväksyntää Saksan jääkärit eivät saaneet Venäjän puolelta, päinvastoin. Leinonen kirjoittaa Itämeren laivaston ylipäällikön ylioppilaille pitämästä puheesta Ilkka-lehteä (5.4.1917, no 39, s. 4) lainaten: ”Ylipäällikkö ilmoittaa tietävänsä täältä menneiden tuhansittain nuorukaisia vihollisten puolelle Saksaan. – – nuorukaisten teko Suomenkin perustuslakien mukaan on valtiopetos, puhumattaakaan siitä, että se oli kavallus Venäjän valtakuntaa vastaan.”

Edelleen Leinonen pohtii valtiollisen ja yhteiskunnallisen vapauden olemusta: ”tulevaisuuden perspektiivit olivat auenneet maalle ja kansalle”, ei vain yhdelle ryhmälle tai yhdelle puolueelle. Tässä hän näkee perustavan ristiriidan, joka ”loi maaperän sille onnettomalle tapausarjalle, jonka mainingeissa vieläkin elämme. Tai oliko se sittenkään onneton kokonaisuutena katsoen? Ehkäpä oli kaikki onneksemme? Vastauksen antaminen kuuluu historialle.”

Tämä taustoitus käsittää neljänneksen kirjan sivumäärästä. Sitten Leinonen siirtyy kuvaamaan Etelä-Pohjanmaan tapahtumia ja eteläpohjalaisten osallistumista vapaustaisteluun. Syksyllä 1917 valmistelutyö oli täydessä käynnissä. Jo heinäkuussa

oli Lapuan päivänä lausuttu julki ”rinnoissa kauan hautunut ajatus tarttua aseisiin ja ajaa ryssä maasta”. Syksymmällä ruvettiin monessa pitäjässä perustamaan suojeluskuntia tai jos sellaista ei saatu aikaan, niin sotilastaitoja harjoitettiin palokunnan nimissä. Kirjan loppupuolella Leinonen ei puhu enää Venäjästä ja venäläisistä, vaan sana on ”ryssä”. Sen sijaan suomalaisista osapuolista hän käyttää useimmiten neutraaleja nimityksiä punaiset ja valkoiset.

Aseiden saantia ja jääkärien tuloa odoteltiin. Itsenäisyysjulistuksen jälkeen alettiin venäläistä sotaväkeä riisua aseista. Sitä olikin vielä kaupungeissa ja monessa pitäjässä, vaikka jo joulukuulla Etelä-Pohjanmaalle sijoitettua venäläistä sotaväkeä oli siirretty Venäjälle bolshevikkiarmeijan avuksi. Leinonen kertoo yksityiskohtaisesti pitäjä kerrallaan, miten työ saatiin valmiiksi tammikuun 1918 loppuun mennessä.

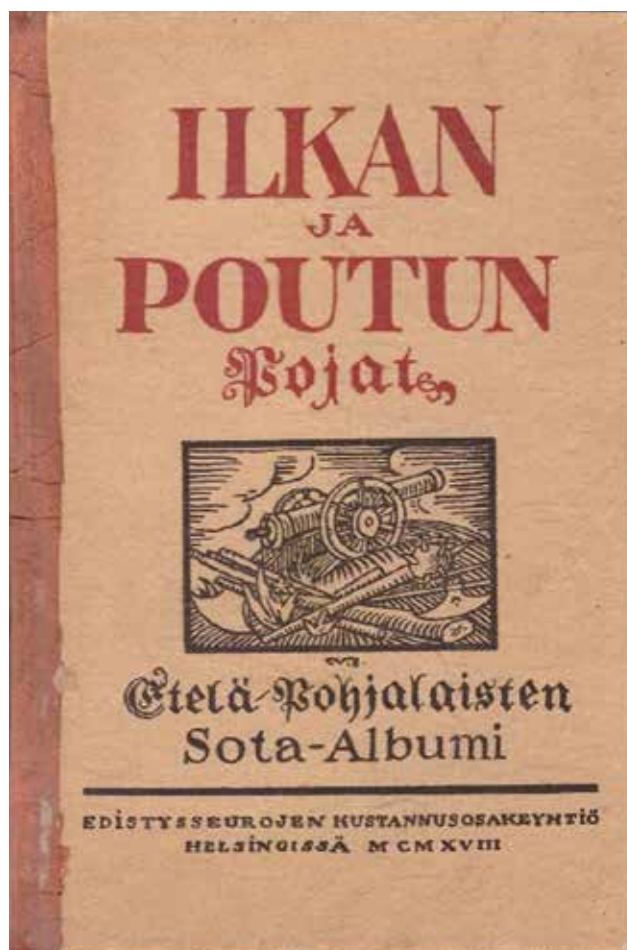
Oulun valtauksessa eteläpohjalaiset olivat mukana helmikuun alussa ja alkoivat sitten siirtyä etelään päin Haapamäelle, Vilppulaan ja Ruovedelle. Niitäkin taisteluja Leinonen kuvailee yksityiskohtaisesti. Valkoinen armeija alkoi järjestyä toden teolla, kun ensimmäiset jääkärit saapuvat helmikuun alussa. ”Heihin luotettiin kuin Herran armoon”, kirjoittaa Leinonen.

Hämeen rintama alkoi edetä kohti Tamperetta maaliskuun loppupuolella. Tampereen taisteluihin osallistuivat sitten vapaaehtoisten suojeluskuntajoukkojen rinnalla kutsunnan kautta muodostetut jääkäri- ja reservipataljoonat. Tampereen valloituksen verisiä yksityiskohtia Leinonen ei enää kuvaa eikä sodan myöhempiä vaiheita. Ratkaisu on viisas, sillä siten hän välttää puhumasta sodan loppuvaiheiden järjettömistä väkivaltaisuuksista ja jälkiseurauksen pahimmista yksityiskohdista vankileireillä. Niinpä kirja saa keskittyä puhdasotsaiseen isänmaalliseen vapaustaisteluun.

Kirjan lopussa on pitäjittäisiä tilastoja Etelä-Pohjanmaan pitäjien suojeluskunnista ja suojeluskuntalaisista ja katsauksia joidenkin pitäjien suojeluskuntien vaiheisiin sekä pitäjittäinen luettelo niistä eteläpohjalaisista jääkäreistä, joista kirjassa ei ole kuvaa. Ne, joista kuva on, esitellään erillisessä kuvaluettelossa.

Leinonen oli peruskoulutukseltaan kansakoulunopettaja. Hänestä tuli myöhemmin tuottelias kirjailija. Kirjailijaura jatkui aina 1960-luvulle saakka. Kaikkiaan häneltä ilmestyi kolmattakymmentä kirjaa. Hän toimi myös kansanedustajana ja Ilkka-lehden päätoimittajana.

Ilkan ja Poutun pojat ei ehkä ole kovin merkittävä kirja paikallishistoriallista merkitystään lukuunottamatta. Jotenkin Venäjän hyökkääminen Ukrainaan tuntuu kuitenkin antavan sen sanomalle uutta ajankohtaisuutta ja historiallista merkitystä. Samat imperialistiset pyrkimykset naapurimaiden alistamiseen näyttävät olevan edelleen Venäjän poliittisena ohjenuorana. Siksi itsenäisyydestä ja vapaudesta puhuminen on edelleen yhtä ajankohtaista kuin runsaat sata vuotta sitten.

Artturi Leinonen: *Ilkan ja Poutun pojat. Etelä-Pohjalaisten Sota-Albumi. Edistysseurojen kustannusosakeyhtiö, Helsinki 1918, 200 sivua.*

EREHTYMISEN mahdollisuus

Samannimisyys on aiheuttanut monta sekaannusta sukututkimuksiin. Syntymä- tai kuolinajaksi otetaan väärä tieto toiselta samannimiseltä. Sukujohdot voivat mennä sekaisin, kun lapsi tulee merkityksi väärään perheeseen.

Hannu Korhonen, Orimattila

Edes vanhempien mainitseminen ei aina auta, sillä hekin voivat olla samannimisiä. Eräässä selvityksessä Kustu Korhosella ja Eeva Kristiina Vesterisellä on viiden lapsensa joukossa tyttäret Edla Maria s. 28.8.1870 ja Ida s. 21.9.1876. Kun tutkitaan tarkemmin alkuperäisiä syntymämerkintöjä, niin edellisen syntymäpaikaksi on merkitty Vaajasalmi n:o 2 ja jälkimmäisen Kuuslahti 11. Kummassakin merkinnässä ovat samannimiset vanhemmat Gustaf Korhonen ja Eva Stina Vesterinen. Ei mitään erikoista. Ehtiihän tilaton väestö muuttaa kuuden vuoden aikana useampaankin kertaan.

IDA JA EDLA MARIA KUSTUNTYTTÄRET

Kun katsotaan Rautalammin lastenkirjaa 1881–1890, niin Multakaarten torpassa (Sorrin osatilo Eteläselkämä, Kerkonjoensuu 2) pariskunnalla Aukusti Simonen ja Eva Stina Vesterinen s. 1847 on kolme lasta: Ida Korhonen s. 1876, Edla Maria Korhonen s. 1879 ja Matilda Simonen s. 1883. Lasten sukunimet selittyvät sillä, että kaksi lapsista oli levastiinan edellisestä aviosta. Hänen ensimmäinen puolisonsa Kustu Korhonen s. 1849 oli kuollut 1879. Onko tämä Edla Maria s. 1879 sama tyttö kuin edellisessä kappaleessa mainittu Edla Maria s. 1870? Kumpi syntymäajoista on silloin virheelinen?

Renki August Vilhelm Kustaanp. Simonen Vesanolta vihittiin talollisen Eva Stina Juhontr. Vesterisen kanssa lokakuulla 1882. Eva Stina on tosiaan merkitty talolliseksi vihittyjen luetteloon. Hän oli jäänyt siis pitämään Kuuslahden Tanskan taloa ensimmäisen miehensä Kustun kuoleman jälkeen.

Tämän vahvistaa rippikirjakin, johon Aukusti on merkitty puusniekaksi eli talollisen lesken uudeksi mieheksi.

Lastenkirjaan 1881–1890 on Tanskan kohdalle merkitty Kustu-vainaalalle ja levastinalle kaksi lasta, edellä jo mainitut Ida s. 1876 ja Edla Maria s. 1879, sekä Aukustille ja levastiinalle Matilda s. 1883, siis samat, jotka heillä on Multakaarteessa Kerkonjoensuulla.. Sinne he olivat muuttaneet heti vihkimistä seuraavana vuonna.

Rippikirjasta 1871–1880 päästään kiinni Kustun syntyperään, sillä siellä on syntymäaika 6.11.1849. Kastemerkinnän mukaan hänen vanhempansa ovat ”Bden Matts Korhonen ho Eva Reponen 26, Kuuslax N11 Ärimaa”. Äidin sukunimi on oikeasti Riepponen, tämän isän etunimi Heikki. Kustun isä Matti Eliaanpoika Korhonen on Erimaan eli Tanskan talon perustaja ja isäntä. Hänen isänsä isoisä Lauri Lemetinpoika Sonkarinsaaren Siikalahdesta mainitaan sukukirjan taulussa 18.

EDLA MARIA KUSTUNTYTÄR

Edla Marian syntymävuosi on kaikissa kirkonkirjamerkinnöissä johdonmukaisesti 1879. Olisiko alussa mainitussa selvityksessä virhe? Vai olisiko olemassa toinen yhdeksän vuotta aikaisemmin syntynyt Edla Maria Korhonen? Ja todellakin: 28.8.1870 syntyi Joutenlahden torpassa (Vaajasalmi 2) tyttö, jolla oli ihan samannimiset vanhemmat Gustaf Korhonen ja Eva Stina Vesterinen.

Tämä Kustu on vaajasalmelaisia Selkämästä (Vaajasalmi 2) s. 1844, k. 1884. Hänen isänisänisän-

isänisänsä Vaajasalmen Korholan (Perttulan) isäntä Perttu Pertunpoika Korhonen s. n. 1666, k. 1710, mainitaan sukukirjan taulussa 12. Kustun isä Kaapro Pekanpoika Korhonen kuoli 1846 vajaat kaksi vuotta Kustun syntymän jälkeen. Leski Kaisa Karjalainen muutti poikansa Kustun kanssa Joutenlahteen 1866.

Kaisa kuoli kesäkuussa 1868 ja saman vuoden loka-kuussa Kustu vihittiin Eva Stina Vesterisen kanssa s. 1846. Nuoresta iästään huolimatta Kustu valittiin kylänvanhimaksi (byaman) ja hänestä tuli torpasta itsenäistyneen talon (Joutenlahti, Vaajasalmi 2:4) isäntä. Vuonna 1870 syntyi ensimmäinen lapsi, edellä jo mainittu Edla Maria.

Vuonna 1875 Kustu myi tilan serkulleen Jussi Karjalaiselle ja luopui kylänvanhimman toimestaan. Hän asui sitten lyhyitä aikoja muonatorpparina Kalliolassa (Selkämä, Vaajasalmi 2) ja Kuningassaaressen torpassa (Saikari, Haapamäki 7) sekä itsellisenä Ranssin Ottolassa (Haapamäki 8) vuodesta 1880 lähtien. Loinen Kustaa Korhonen kuoli siellä helmikuussa 1884 keuhkotautiin 39 vuoden 3 kuukauden ja 13 päivän iässä.

Sitten taas varsinaiseen aiheeseen eli Kustu Kaapronpoika Korhosen ja Eeva Stiina Vesterisen lapsiin. Joutenlahdessa syntyivät edellä mainittu Edla Marian s. 1870 lisäksi August 1873 ja Hilda 1875, k. 1877, Kuningassaaressa Vilhelm 1878 sekä Ottolassa Kalle 1882. Muita lapsia kirjoista ei löydy. Koko perhe on Lindsbergin selvityksen Vaajasalmen Korhoset jakson 3.6. taulussa 11 (linkki sivulla [siä\). Vuosisadan viimeisessä rippikirjassa Korhosen leski Eva Vesterinen mainitaan Saikarin piiriläisten joukossa. Lapsista August ja Vilhelm mainitaan hänen kerallaan.](http://rautalamminkorhoset.fi/sukuselvityk-</p>
</div>
<div data-bbox=)

ONGELMAN RATKAISU

Jutun alussa mainittu Edla Maria s. 1870 ja Ida s. 1876 eivät siis ole sisaruksia, vaikka heillä on samannimiset vanhemmat. Edla Maria on vaajasalmelaisen Kustu Kaapronpoika Korhosen lapsi ja Ida kuuslahtelaisen Kustu Matinpoika Korhosen. Äidit ovat täyskaimoja, Eeva Stiina Vesterisiä. Edellisen Kustun vaimo on Matintytär s. 1846 Vesterilästä (Kerkonjoensuu 4) ja jälkimmäisen Juhontytär s. 1847 Kampinmäestä (Kerkonjoensuu 6). Kaiken kukkuraksi Idalla on Edla Maria -niminen nuorempi sisar s. 1879.

Alussa mainittu sekaannus ei ole ainoa näiden lasten kohdalla, sillä eräässä toisessa selvityksessä tämän nuoremman Edla Marian isäksi on tarjottu Naulakaarten (Kerkonjoensuu 11) Kustu Korhosta s. 8.11.1839. Tämä Rieti ja Liisa Korhosen lapsi kuoli kuitenkin vajaan kolmen vuoden iässä 14.4.1842. Oikea isä on siis todella edellä mainittu kuuslahtelainen Kustu Matinpoika Korhonen.

Selvitysten virheisiin on varmaan osasyynä se, että Gustaf/Kustu oli 1800-luvun puolenvälin tienoilla hyvin suosittu etunimi sekä Korhosilla että muillakin suvuilla. Selvän ja varman kokonaiskuvan saamiseksi lähteitä on siksi tarpeen käydä läpi yksittäisten merkintöjen kirjaamista järjestelmällisemmin samaan tapaan kuin nyt tässä Kustujen ja levästien sekä Idan ja Edla Marioitten tapauksessa on tehty.

RUOKONIEMEN korvausoikeudenkäynti

Hannu Korhonen, Orimattila

Reko Korhonen Vaajasalmesta oli perustanut torpan poikansa Riston kanssa Ruokoniemeen Saikarinniemen eteläpäähän lähelle kantaisämme Tuomaan rajamerkinä tunnettua Haukilampea. Alue kuului Kerkonjoensuun kylälle. Riston pojilla ei ollut näyttöä asumisoikeudestaan. He olivat vain kantatalon torppareita. Tässä jutussa kerrotaan oikeudenkäynnistä, jossa Matti ja Lassi Korhonen hakivat korvauksia isojaossa perustetun talon omistajille luovutettavaksi määrätystä torpastaan.

Saikarin–Vaajasalmen kyläkirjassa kerrotaan, että Ruokonimeen asettui ensimmäiseksi Vaajasalmelta tullut Risto Rekonpoika Korhonen vuonna 1736 (sukukirjan taulu 15). Rautalammin kirjassa olevaan Saloheimon artikkeliin viitaten sanotaan, että vuoden 1750 tienoilla torppia oli kaksi ja että toisessa asui Lauri Rytkösen perhe. Todellisuudessa toisessa torpassa, joka oli myös perustettu jo 1730-luvulla, oli asunut Matti Kainulainen perheineen. Henkikirjan mukaan torppa oli jäänyt tyhjäksi juuri vuonna 1750. Aivan 1750-luvun lopulla siihen muutti Kerkonjoensuun pääkylältä Juho Mikonpoika Korhonen s. 1729, Juurikkaniemen Korhosten sukuhaara (sukukirjan taulu 31).

Lauri Rytkönen asui myös Ruokoniemessä, mutta hänen torppansa oli Vaajasalmen kylän puolella. Saikarin–Vaajasalmen kyläkirjassa kerrotaan edelleen, että neljäntenä torppana oli ”syntyperältään vielä tuntemattoman” Rieti Korhosen torppa, jonka paikalle perustettiin isojaossa Naulakaarten talo. Rieti Mikonpoika Korhonen oli edellä mainitun Juho Mikonpojan nuorempi veli ja myöhempi Koipinien Korhosten kantaisä. Hänen torppansa ei ollut ihan Ruokoniemen alueella, vaan pari kilometriä pohjoisempana, Saikarinniemen eteläpäässä kylläkin. Rietin sukuperää on selostettu Koipinien Kor-

hosten yhteydessä Wanhassa Tuomaassa 2014 s. 19. Torpista on kerrottu tarkemmin 2015 s. 44–45 ja 2016 s. 48–49.

Korvausoikeudenkäynti koski kahta Niiniveden rannalla noin sadan metrin päässä toisistaan sijainnutta torppaa, joista toista asuivat Matti ja Lassi Ristonpoika Korhonen sekä toista Juho Mikonpoika Korhonen. Maanjako-oikeus (ägodelningsrätten) oli vuonna 1788 tekemällään päätöksellä oikeuttanut heidät hakemaan korvausta torppiensa menettämisestä. Käsittely aloitettiin Rautalammin kihlakunnan talvikäräjillä 17911. Asia lykättiin seuraaviin syyskäräjiin, mihin mennessä kantajat velvoitettiin omalla kustannuksellaan hankkimaan arvio pelloista, sadosta, akennuksista sekä viljely- että rakennustöistä. Vastaajat velvoitettiin saapumaan käräjille kahden riikintaalarin sakon uhalla.

Asiaa käsiteltiin uudelleen saman vuoden 1791 syyskäräjillä². Juhon alkuunpanemaa kannetta ei enää ajettu. Syynä saattoi olla terveyden heikentyminen, sillä Juho kuoli jo vuoden 1792 helmikuun alussa. Matin ja Lassin osalta juttu jatkui. Pöytäkirjassa todetaan, että torppa oli perustettu aikanaan kyläkunnan luvalla ja että he olivat asuneet siellä jo 28 vuoden ajan. Arviointi oli suoritettu ja pöytäkirjaan kirjattiin sen perusteella rakennusten ja tehtyjen töiden rahalliseksi arvoksi kaksisataa kuusikymmentä kaksi riikintaaleria kaksikymmentä neljä killinkiä (262.24). Yksi riikintaaleri jakaantui 48 killinkiin.

Omaisuusluettelo on harvinainen mahdollisuus kurkistaa siihen, millainen esivanhempien kotiympäristö oli runsaat 200 vuotta sitten.

Jonkinlaisen käsityksen pihapiiristä voi saada Seurasaaressa museoidun Niemelän torpan kuvasta 3. Siinä valtaosa rakennuksista on sijoitettu yhteisen

pihan ympärille. Tämä oli yleisenä tapana vielä myöhemminkin. Niemelän torppaa kuvaavassa piirroksessa näyttäisi olevan vain yksi asuinrakennus, mutta Ruokoniemessä oli kaksi pirttiä, ehkä nekin saman pihan ympärillä. Kaikkiaan Ruokoniemessä oli selityksen mukaan kolmattakymmentä rakennusta, kun Niemelän kuvassa niitä on viitisentoista.

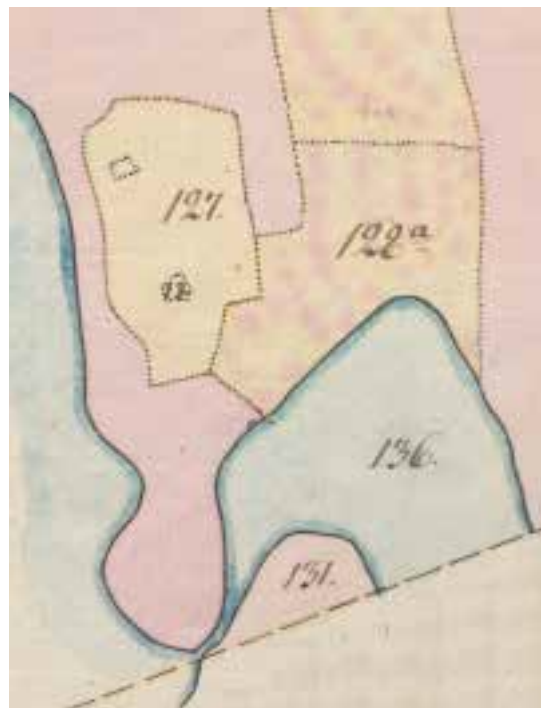
Jutun päättäminen siirrettiin seuraaville talvikäräjille, sillä vastaajat katsoivat, että korvauksen maksamiseen pitäisi osallistua myös kaikkien jakomiesten (skifteslagare), jotka olivat saaneet tiluksia kantatalon maista. Korhosten tehtäväksi jäi haastaa heidät tulemaan sinne.

Rautalammin historiassa sanotaan (s. 133), että Ruokoniemen talo olisi perustettu Juhon eli torpista eteläisemmän paikalle. Käräjäpöytäkirjasta5 saa sellaisen käsityksen, että Utriaisets olisivat jo muuttaneet Ruokoniemeen: torppaan:

”kantajat [Matti ja Lassi Korhonen] – – ovat – – antaneet haastaa vastaajat Tuomas ja Niilo Utriaisets näille käräjille, – – heidän talonsa osan jo siirrettyä Ruokoniemen torppaan ja heidän otettua haltuunsa sekä rakennukset että viljelymaat”.

Ehkä Utriaisets olivat ottaneet haltuunsa vasta Juhon torpan, torpista eteläisemmän, koska he sitten rakensivat uuden talonsakin sen paikalle.

Siellä veljekset Tuomas ja Heikki Tuomaanpoika Utrainen asuivat henkikirjan mukaan ainakin jo vuonna 1794. Ehkä muutto oli todellisuudessa tapahtunut jo vähän aikaisemmin, mutta kirjattiin vasta, kun uusi talo oli valmis. Torppari Juho Mikonp. Korhonen oli siis kuollut jo 1792. Hänen poikansa Heikki asui ehkä vielä jonkin aikaa Ruokoniemessä,

Ruokoniemen torpat 1 ja 2. Eteläisemmän paikalle Utriaisets rakensivat talonsa. Se sai nimen Ruokoniemi ja numeron 10. Karttaan on numerolla 127 merkitty torppien yhteinen peltoaukea. Numero 128a on keltotonta suota, 136 on Haukilampi. Isojakkokartta, Kansallisarkisto.

Niemelän torppa siirrettiin Konginkankaalta Seurasaaressa ulkomuseoon vuonna 19104. Museovirasto entisöi rakennukset 2015. Piirros: Pentti Hammarberg 1959.

mutta muutti viimeistään vuonna 1796 pohjoisemmaksi Saikarinniemielle Kerkonjoensuun Hoikan-taipaleen Haapaharjun torppariksi. Haapaharjusta ja tästä Heikistä kerrottiin Wanhassa Tuomaassa 2012 s. 22.

Oikeuden pöytäkirjojen perusteella jutun loppuratkaisu jää hämärän peittoon, sillä seuraavilta syyskäräjiltä 1792 ei löydy enää mitään. Syynä voi olla se, että syyskäräjien puhtaaksikirjoitettuun eli renovoituun kaksoiskappaleeseen ei jostain syystä ole kopioitu kuin osa alkuperäisestä pöytäkirjasta, sillä siinä on vain 12 pykälää, kun yleensä käräjillä käsiteltiin pitkästi toista, jopa kolmatta sataa asiaa. Asiassa päästiin kuitenkin ilmeisesti ratkaisuun ja korvaukset maksettiin, sillä Matin veljet Juho ja Lauri hankkivat itselleen 1796 Naulakaarten ta-

lon, jonka Tahvo ja Paavo Tuomaanpoika Paananen olivat perustaneet Rieti Mikonpoika Korhosen torpan Ruokolahden paikalle. Mistäpä muualta Ruokonien torpan osaomistajat olisivat saaneet rahaa talon ostamiseen. – Matti sai jatkaa Ruokonien torpan asujana ja hänen kuolemansa 1811 jälkeen vielä hänen poikansa Juho aina vuoteen 1830 asti. Silloin tämä muutti Haapaharjun torppariksi edellä mainitun Heikki Juhonpojan kuoltua.

Juho ja Lauri Ristonpojat halkoivat tilan varsin pian kaupanteon jälkeen. Molemmat osatilat tunnettiin aluksi nimellä Naulakaarre (Naulakaari). Myöhemmin Juhon tila sai nimen Herrala ja Laurin tila Korhola. Aikaisempi isäntä Paavo Paananen jäi isännän vaihdoksen jälkeen torppariksi Naulakaarten maille. Saikarin Korholan päärakennus on nykyään suojeltu rakennuskohde.

Naulakaarten talo (Kerkonjoensuu 11) perustettiin Rieti Korhosen torpan paikalle. Tontti on merkitty vasempaan alakulmaan kirjaimella "O". Halkomisen jälkeen talo sai nimen Herrala. Toinen tilanpuolikas sijoitettiin osapuilleen harmaaan soikion paikalle. Se sai nimen Korhola. Nykyinen Saikarintie kulkee välittömästi Korholan itäpuolitse. Kuvan oikeassa yläkulmassa on lisvesi. Kansallisarkisto, isojakokartta.

LÄHTEET

Kaikki pöytäkirjat sisältyvät samaan niteeseen Rautalammin tuomiokunnan renovoidut tuomiokirjat, varsinnaisten asioiden pöytäkirjat 1791–1792, KO a:12. Ne ovat digitoituina Suomen sukuhistoriallisen yhdistyksen jäsensivuilla, Digihakemistossa ja Kansalliskirjaston sivuilla. Keskimmäinen on ehkä kätevin hakemiseen, sillä siellä on käyttäjien tekemää hakemistoa. Sitä voit itsekin täydentää etsiessäsi omia kiinnostuksenkohteitasi.

- Rautalammin kihlakunnan talvikäräjät 1.3.1791, § 41 ja 42. Saatavana osoitteesta <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=25902991>.
- Rautalammin kihlakunnan syyskäräjät 29.10.1791 § 13. Saatavana osoitteesta <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=25904017>, viitattu 11.2.2018.
- Vilppula, H. Seurasaaren ulkomuseo:opas. Seurasaari-säätiö 1963.
- Setälä, H. Niemelän torppa. Otava: kuvallinen kuu-kausilehti, no 6, 1.6.1912. Osoitteesta <https://digi.kansalliskirjasto.fi/aikakausi/titles/fk09248>, viitattu 16.9.2018.
- Rautalammin kihlakunnan talvikäräjät 22.3.1792, § 195. Saatavana osoitteesta <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=25904928>, viitattu 11.2.2018.

SYYSKÄRÄJÄT

Käännös Hannu Korhonen 2018

Pöytäkirjaan viety arvio korvattavista kohteista

Rautalammin syyskäräjät 1791-10-29 § 13 (ote suomennettuna)

Matin osuuteen kuuluvat

talo	vanhassa hopearahassa (1 riikintaaleri = 48 killinkää)	
1	pirtti 12 kyynärää nurkkien väliä arvioitiin	10 (riikintaalariksi)
	(Tukholman kyynärä = kaksi jalkaa = 0,5934 metriä ≈ 0,6 metriä)	
1	maitohuone 7 kyynärää nurkkien väliä	4
1	karjasuoja 9 kyynärää nurkkien väliltä	7
1	vanha talli 5 kyynärää nurkkien väliä	1.16
1	sikolähti	.40
1	aitta 7 kyynärää nurkkien väliä	6
1	samoin 6 kyynärää nurkkien väliä	4
3	aittaa yhtä suuria ja yhtä vanhoja	
	arvioitiin kukin 1 riikintaalariksi	3
	yksi karjasuojaan pystytetty viisisylinen kivimuuri	
	32 killinkää syliltä	3.16
	kustannukset yhteensä	39.24

ja Lassin osuuteen

talo		
1	vanha pirtti, jossa eteinen, 10 kyynärää nurkkien väliä	7
1	karjasuoja 9 kyynärää nurkkien väliä	9
1	samanlainen vanha 8 kyynärää nurkkien väliä	7
1	...aitta 6 kyynärää nurkkien väliä	6
2	yhtä vanhaa aittaa 6 kyynärää kukin 4 rt kappaleelta	8
2	vanhempaa samanlaista kukin 1 rt 13 k kappaleelta	2.32
1	talli 7 kyynärää nurkkien väliä	7
1	vanha karjasuoja 5 kyynärää samoin	1.32
1	lato 6 kyynärää nurkkien väliä	3
1	nuottakota (noothus)	1
	kustannukset yhteensä	52.16

Lisäksi luettelossa oli yhteisin kustannuksin rakennetut

1	vanha sauna 7 kyynärää nurkkien väliä	1.16
1	mökki 7 kyynärää nurkkien väliä	7
1	keittokota (stegerhus)	3
1	verkkokota (näät boda)	1
	kustannukset yhteensä	12.16.

Yhteiset pellot olivat kovin kivistä savi- ja hietamultaa.

Niillä oli 7½ tynnyrinalan kylvö, arvoltaan 5 taaleria

24 killinkää tynnyrinalalta, yhteensä 41.12.

lisäksi 1 tynnyrinala Matin yksin kylvämää 5.24.

Jonkin verran sortunut aitaus pellon ympärillä,

arvioitu 70 kuormaksi aitaivia (gärdsten) á 2 killinkää kuorma 2.44

(Edellä oleva on kovin epävarma tulkinta.)

Peltojen ympärillä oli 85 syltä (noin 150 metriä)

kiviaitaa (stengärd) á 16 killinkää syli 28.16.

Humalatarha, joka oli 300 salon (stång) laajuinen, arvioitiin 5.32

[Tässä kohdassa "stång" ei voi olla pellon mittauksessa käytetty tanko (3–5 metriä), vaan sen täytyy tarkoittaa humalasalkoa.]

Niityillä oli kuormittain arvioituja [heiniä?] á 1.16 kuorma

Niilo Utraisen jako-osalla 35 kuormaa 46.32

Tahvo Paanasen jako-osalla 20 kuormaa 26.32

Laurin yksin viljelemällä niityllä 1 kuorma 1.16

yhteensä 74.32

Kaikki yhteensä 262.34

Geni sukututkimuksen APUNA

Emma Mustonen, Korpilahti

Tämän artikkelin tarkoitus on esitellä Geni-nimistä sukututkimusalustaa harrastajan näkökulmasta. Kuljetan esimerkkinä puolisoni isoäitiä, Rautalammin Saikarilla 1919 syntynyttä Siiri Inkeri Mustosta (os. Korhonen).

GENI ON YHTEINEN SUKUPUU

Geni on sähköinen sukupuualusta. Genin toimintaperiaatteena on yksi yhteinen sukupuu, jota kaikki käyttäjät kokoavat ja täydentävät yhdessä (toisin kuin esimerkiksi MyHeritagesa, jossa jokainen käyttäjä rakentaa omaa puutaan). Tätä yhteistä sukupuuta kutsutaan isoksi puuksi. Geni on kansainvälinen alusta, mutta erityisen suosittu juuri suomalaistutkijoiden keskuudessa. Geniä voi käyttää valitsemallaan kielellä, myös suomeksi.

Genissä jokaiselle henkilölle luodaan profili, joka kytketään isoon puuhun sukulaisuussuhteiden kautta. Profilit voivat olla julkisia tai yksityisiä riippuen siitä, onko henkilö elossa vai edesmennyt. Elossa olevien henkilöiden tietoja pääsee tarkastelemaan vain lähisuku.

Genin kulmakivenä voisi pitää sen lähdekäytäntöä. Henkilöiden profileihin merkitään lähteet, joista tiedot on koottu. Nettipohjaisen alustan ansiosta profileihin on näppärä luoda suorat linkit niin kirkonkirjoihin, uutisiin kuin hautakivietokannan kuviinkin, ja niiden tarkastelu on helppoa – hurraa internet!

Geni on peruskäyttäjälle ilmainen. Geni tarjoaa myös maksullista Pro-jäsenyyttä, joka tekee esimerkiksi hakutoiminnosta hieman sujuvamman. Itse olen toiminut aina perusjäsenenä ja kokenut, että se riittää hyvin.

Paitsi että Geni on loistava työkalu sukututkimukseen, löytyy siitä myös hauskoja pieniä ominaisuuksia, joista omia suosikkejani ovat sukutilastot

sekä yhteyspolkujen haku, eli Genin tekemä selvitys siitä, mitä kautta kaksi henkilöä ovat toisilleen sukua.

ENEMMÄN ON ENEMMÄN

Pidän Genin vahvuuksina määrää ja laatua. Määrällä tarkoitan tutkijoiden ja tiedon määrää. Genin sukupuun takana on valtava määrä sukututkijoita – niin ammattilaisia kuin harrastelijoitakin. Yhteistä sukupuuta rakentaessa useat tutkijat eivät tee rinnakkain samaa työtä toisistaan tietämättä, vaan tieto on kaikkien käytettävissä lähes reaaliajassa. Tämä taas vapauttaa tutkijoiden resursseja uusiin kohteisiin, mikä tekee tutkimisesta ja kirjaamisesta tehokasta. Näin profilien määrä lisääntyy ja yhteinen sukupuu laajenee. Samalla tavalla myös profiileihin kirjatun tiedon määrä kasvaa.

Geniä käytettäessä on oleellista ymmärtää ja hyväksyä se, että sukulaiset eivät ole kenenkään omaisuutta. Jokainen saa tutkia ja täydentää juuri sitä sukuhaaraa, joka häntä kiinnostaa riippumatta siitä, kuinka läheistä sukua on tai käyttääkö Geniä joku läheisempikin sukulainen. Toisia kunnioittavalla tutkimusotteella pääsee pitkälle.

Genin käyttäjistä muodostuu laaja yhteisö, jolta saa aina apua ja neuvoja. Erityisesti suomalaisyhteisö on vahva. Genissä on viestitoiminto, jolla voi olla suoraan yhteydessä yksittäiseen käyttäjään. Lisäksi Genissä toimii kuraattoreita, joilla on perustai Pro-käyttäjää laajemmat käyttöoikeudet. Myös heiltä saa tarvittaessa apua. Itse olen kokenut hyödylliseksi liittyä Facebookissa ”Yhteiset sukujuuret – sukututkimus nykypäivän työkaluin” -nimiseen

Siiri Inkeri Mustonen (Korhonen)

Sukupuoli: Nainen

Syntynyt: 11. heinäkuuta 1919
Kangasharju, Haapamäki 8, Rautalampi, Finland (Suomi)

Kuollut: 30. kesäkuuta 1983 (63)
Rautalampi, Finland (Suomi)

Lähisukulaiset: Vanhemmat: Jussi Korhonen ja Anna Lydia (Lyyti) Korhonen
Puolisot: Vilho Johannes Villenpoika Mustonen

ryhmään. Sieltä olen aina tarvittaessa saanut niin Geni- kuin sukututkimusteknistä apua, ja myös opinut valtavasti kummastakin ihan vain keskustelua seuraamalla.

LAATUA LÄHTEIDEN KIRJAAMISELLA

Tutkijoiden ja tiedon määrä korreloi hyvin pitkälti laadun kanssa. Mitä useampi silmäpari sukupuuta tarkastelee, sen helpommin mahdolliset virheet tulevat korjatuiksi ja aukot täytetyiksi. Ensisijaisesti puun laatua nostaa lähteiden kirjaaminen. Lähteiden avulla voidaan varmistaa, että henkilöiden tiedot pitävät paikkansa ja palata aina uudelleen vaikkapa epäselviksi jääneisiin kohtiin.

Yhteisessä sukupuussa kaikkia julkisia profileja saa muokata kuka vain (pois lukien profiilit, jotka on lukittu kuraattorien toimesta). Tämä voi kuulostaa aluksi haavoittuvaiselta tavalta tallentaa työnsä tuloksia. Itse en ole kuitenkaan koskaan törmännyt tilanteeseen, jossa tekemäni työ olisi kadonnut. Päinvastoin – lisäämiini profileihin on muiden käyttäjien toimesta lisätty uutta tietoa ja uusia lähteitä, joita en ollut itse löytänyt! Lienee sanomattakin selvää, että tällainen täydentämisen mahdollisuus lisää laatua entisestään. Joskus tietysti vahinkoja sattuu, mutta niissä on lähes poikkeuksetta kyse tahattomista, inhimillisistä virheistä – ja mikä parasta, ne on helppo korjata Genin kumoamistoiminnon avulla. Jälleen kerran: hurraa internet!

Henkilökohtaisesti teen tutkimusta lähinnä kirkonkirjojen avulla, joita löytyy digitoituna esimerkiksi SSHY:n sivuilta ja Kansallisarkistosta. Molemmat palvelut tarjoavat mahdollisuuden automaattiseen

lähdeviitteen luomiseen, jonka voi liittää profiliin sellaisenaan. Lähdeviittauksesta löytyy suora linkki, tiedot niteestä sekä sivunumero. Näin digitoitua sivua on mahdollisuus päästä tarkkailemaan paitsi linkistä, myös manuaalisesti, mikäli linkki vaikkapa lakkaisi toimimasta.

Itse pyrin kirjaamaan tutkimilleni henkilöille lähteet kasteesta hautaan saakka. Toisinaan tutkiessa tulee selvitettyä pieni pätkä jonkun historiasta, ja silloin merkitsen lähteet vain siltä ajalta. Pääasia on, että jokaiseen profiliin lisättäisiin ainakin jokin lähde, jonka avulla henkilön vaiheista saadaan kiinni. Toinen tutkija voi taas jatkaa siitä.

MITEN SE KÄYTÄNNÖSSÄ TOIMII?

Geni löytyy osoitteesta <https://geni.com>. Ennen kuin käytön aloittaa (tai ainakin mahdollisimman pian sen jälkeen), kannattaa käydä lukemassa toimintaohjeet. Ne löytyvät, kun etsit Genistä Suomi ja Karjala -nimisen projektin ylläpidon hakukenttää käyttämällä. Ohjeisiin voi myös aina palata. Perustoiminnoiltaan Geni on hyvin helppokäyttöinen alusta. Sen käyttämisen oppii parhaiten itse kokeilemalla, mutta koetan avata tässä hieman sitä, miten pääset alkuun. Tässä kappaleessa käytän esimerkkinä puolisoni sukua.

Kun haluaa liittyä Geniin, luodaan ensimmäisenä profiili itselle. Jokainen voi itse valita, kuinka paljon tietoa itsestään kirjaa, mutta suositeltavaa on esiintyä omalla nimellään. Yksityisyysasetuksista voit valita, mitkä kirjaamistasi tiedoista näkyvät kenellekin. Tämän jälkeen lisäät itsellesi vanhemmat ja isovanhemmat. On ehdottoman tärkeää, että elos-

sa olevilta henkilöiltä kysytään lupa ennen profiilin lisäämistä, riippumatta siitä, merkitäänkö profiili yksityiseksi vai julkiseksi. Edesmenneet sukulaiset on tapana merkitä julkisiksi. Koska itse tutkin puolisoni sukua, lisäsin ensin itselleni aviomiehen, sitten appivanhempani ja heidän vanhempansa. Tässä vaiheessa kuvaan astuu alussa mainittu appeni äiti, Siiri Mustonen. Koska hän oli syntynyt 1919, yli sata vuotta sitten, kirkonkirjat hänen syntymänsä ajalta ovat julkisia. Siispä etsin Siirin Rautalammin syntyneiden luettelosta sekä rippikirjasta ja linkitin molemmat hänen profiiliinsa.

Olin siis itse lisännyt Siirin sukupuuhun puolisoni isoäitinä. En kuitenkaan ole ainoa, jonka tutkimuksessa Siiri on tullut vastaan, enkä myöskään ole ainoa, joka on hänet Geniin kirjannut osana sukuaan. Palataanpa hieman taaksepäin. Jo aikaisemmin muut sukututkijat ovat lisänneet Korhosia Geniin. Genistä löytyy esimerkiksi Rautalammin Säynätsalmen siltavahti Jussi Korhonen perheineen, mukaan lukien hänen tyttärensä Siiri. Kyllä vain, sama henkilö, jolle minä olin juuri luonut profiilin. Lisäykseni jälkeen Siirillä oli siis kaksi profiilia.

Jos kahden profiilin tiedot täsmäyvät, Geni ilmoittaa tuplaprofiilista. Tutkijan täytyy kuitenkin varmistaa aina itse alkuperäislähteistä, että profiilit todella kuuluvat samalle henkilölle. Tässäkin vaiheessa on eduksi, että molempiin profileihin on merkitty lähteet. Kun asia on varmistettu, profiilit yhdistetään, jolloin tiedot vanhasta ja uudesta profiilista yhdistyvät. Siirin tapauksessa aikaisemmasta profiilista löytyivät vanhemmat ja sisarukset, uudesta puolestaan puoliso ja lapset. Yhdistämisen myötä myös puolisoni sukuhaara saatiin osaksi isoa puuta, eikä ollut enää muista irrallinen "irto-oksia". (Genin yhteyspuun haku on oiva keino tarkistaa, onko osa isoa puuta; koetapa etsiä sukusuhteys vaikkapa johonkuhun Suomen presidenttiin! Jos yhteys löytyy, olet isossa puussa.) Lopuksi vielä tarkistin, ettei profiilin tietoihin jäänyt ristiriitoja eikä samoja lähdevitteitä moneen kertaan. Siitä sitten vain eteenpäin, tutkimaan ja täydentämään!

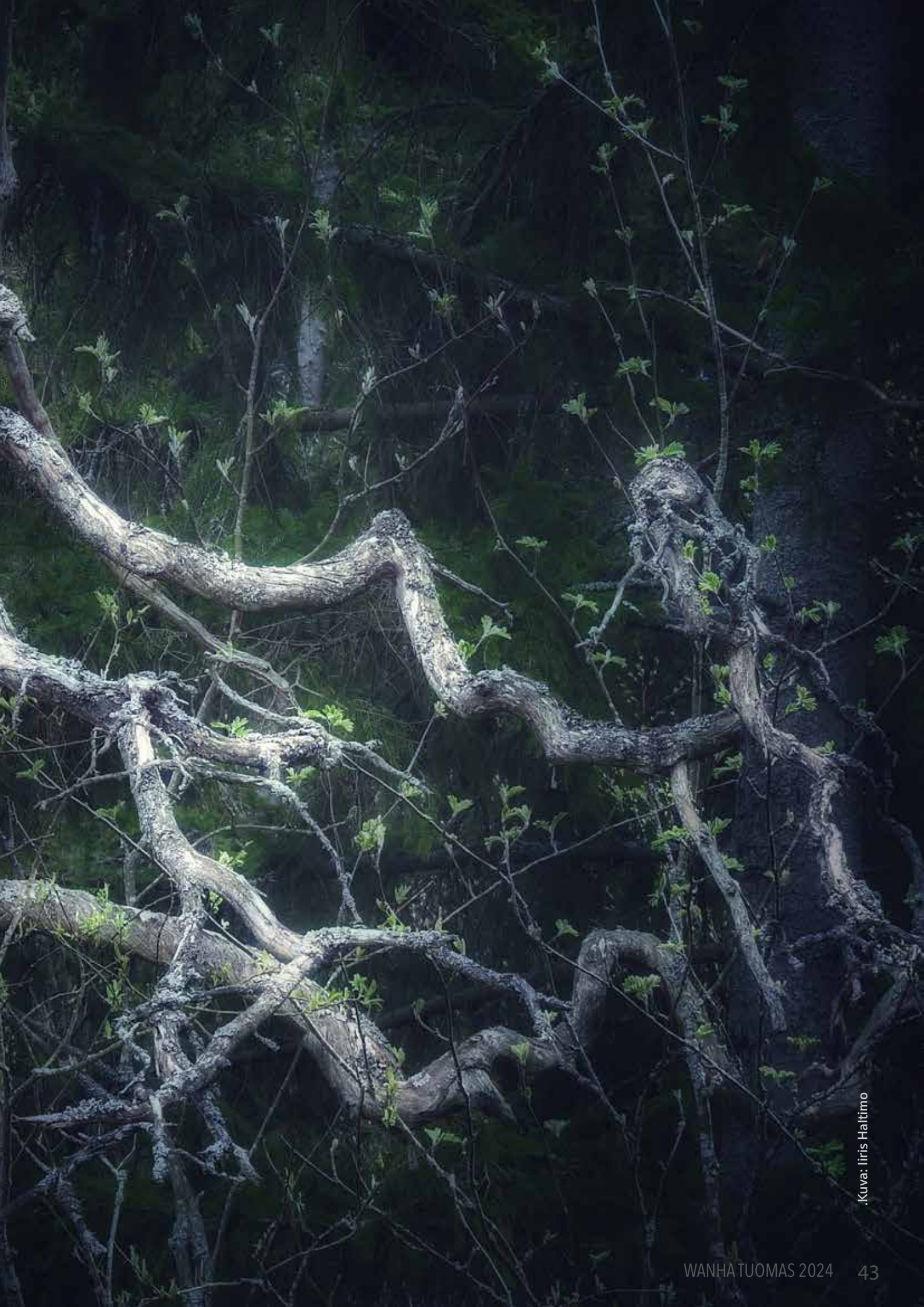
Nämä samat ohjeet pätevät myös siinä tapauksessa, että olet aiemmin rakentanut sukupuuta johonkin toiseen ohjelmaan. Jotkin sukupuuhjelmat antavat mahdollisuuden Gedcom-tuontiin, jonka avulla suku-

puun voi siirtää ohjelmasta toiseen. Genissä sitä ei kuitenkaan tule käyttää. Hyvin suurella todennäköisyydellä valtaosa esivanhemmistasi löytyy Genistä jo. Jos Gedcom-tuontia käytetään, syntyy pahimmassa tapauksessa tuhansia tuplaprofiileja, jotka kaikki täytyy yhdistää ja selvittää yksitellen. Tästä aiheutuu sekä tuojalle itselleen että muille tutkijoille valtavasti ylimääräistä työtä. Kun sen sijaan muuttaman profiilin lisäämällä pääset kiinni isoon puuhun, voit sen jälkeen vapaasti täydentää jo olemassa olevia profileja sekä tietenkin tarvittaessa luoda uusia.

Loppuun vielä pieni esimerkki Korhosista, määrästä ja laadusta. Siirin isälinjasta löytyy 1500-luvun alussa syntynyt Tuomas Pekanpoika Korhonen, jota pidetään Rautalammin Korhosten kantaisänä. Korhosista on tehty perinteistä sukututkimusta jo pitkään, ja vuonna 2008 Tuomas Pekanpoika on lisätty myös Geniin. Hänen profiiliinsa on ehditty kirjata runsaasti tietoa lähteineen, usean käyttäjän toimesta. Tähän päivään mennessä Tuomas Pekanpoika Korhosen jälkeläisiä on lisätty Geniin yli 10 000.

Siinä on sukupuussa silmuja kerrakseen.

SUKUJUHLA hirsikoululla

Sukuseuran 70-vuotistaival huipentui konserttiin Vesannon kirkossa.

*Sisko Kuhmonen, Vesanto
Kirsi Lehto, Kaarina*

Vanha Rautalammin Korhosten sukuseura ja ylimääräinen sukokokous pidettiin Vesannolla 8.7. 2023. Tapahtuma järjestettiin Vesannon uudella hirsikoululla. Sukuseura tarjosi kokousväelle ja muillekin vesantolaisille myös kirkkokonsertin. Konsertissa esiintyivät *Timo Korhonen* ja *Uli Kontu-Korhonen*.

Vanhan Rautalammin Korhosten sukuseuran 70-vuotista taivalta juhlittiin Vesannon uudella hirsikoululla heinäkuun toisena lauantaina. Juhlaa edeltävässä ylimääräisessä sukokokouksessa käsiteltiin seuran tilinpäätös, joka oli jäänyt edellisen kesän kokouksessa vahvistamatta, siitä syystä, että asiaan liittyvät asiakirjat viipyivät kovin pitkän aikaa postin kuljetuksessa.

Kokouksen jälkeen Vesannon maa- ja kotitalousnaiset tarjoilivat juhlaväelle lounaaksi paistettua kuhaa ja uusia perunoita, ja jälkiruuaksi puolukkahyvettä.

Osmo Korhonen, sukuseuran uusi sihteeri avasi kokouksen ja toivotti väen tervetulleeksi. Vesannon kunnan tervehdysten toi kunnanhallituksen puheenjohtaja *Esko Huttunen*. Seuraavaksi sukuseuran kunniajäseneksi kutsuttiin seuran pitkäaikainen puheenjohtaja *Ilkka Korhonen*, ja seuran uusi puheenjohtaja *Petri Korhonen* antoi yleisölle katsauksen seuran alkuvaiheista 70 vuoden takaa. Vesantolainen naiskuoro Nais Vocals esitti juhlamusiikkia, ja kuultiin myös pari *Kirsi Lehdon* ja *Sisko Kuhmosen* esittämää runoa Juha Nuoranteen selosäestyksellä.

Varsinaisen juhlapuheen sijaan ohjelmassa seurasi yleisökeskustelu, aiheesta: mitä sinulle kuuluu, Korhonen. Keskustelua juonsi ansiokkaasti seuran sihteerinä aiemmin toiminut Minna Vanhamäki. Juhlaväki osallitui aktiivisesti keskusteluun: itseku-

kin kertoi nimensä, kotipaikkansa ja pikaiset kuulumisensa. Keskusteltiin myös siitä mitä toivotaan sukuseuralta, ja siitä mikä meitä yhdistää. Mietittiin myös mitä ovat Korhosten perusominaisuudet, ja tähän saatiin perheenjäseniltä hyvin kiintoisia ja hauskoja kommentteja. Keskusteltiin myös kysymyksestä onko meille tärkeämpää sukulaisuus vai kotiseutuyhteys, ja miten suhtaudumme ulkopuolelta tuleviin uusiin lähimmäisiin, ja myös uusiin sukuseuran jäseniin. Keskustelu antoi uusia ideoita sukuseuran tulevaa toimintaa ajatellen. Seuraavan kerran kokoontuessa jatketaan tutustumista ja seurustelua positiivisella ja iloisella asenteella.

Juhlaohjelman lopulla *Anna-Maija Saikku*, juuri eläköitynyt koulun rehtori, esitteli vielä uuden hirsikoulun tilat. Juhlat lopetettiin mansikkakakkukahveihin.

Ohjelman jälkeen juhlavieraat siirtyivät tutustumaan hautausmaahan, ja veivät kukkatervehdykset *Anna-Reetta Korhosen* ja *Hannes Korhosen* haudoille. Juhlapäivä jatkui kirkossa kitarataiteilija *Timo Korhosen* ja sopraano *Uli Kontu-Korhosen* konsertilla Lintujen laulua - El cant del ocells.

Konsertissa kuultiin myös vanhoja soittimia dulcimer ja sinfonia.

Ilkka Korhonen sukuseuran entinen puheenjohtaja kutsuttiin seuran kunniajäseneksi.

10 Perttu Paavonpoika Korhonen ∞ Sisla Ollintytär
1598–
lampuotri Vaajasalmessa

11 Risto
1620–1696
Vaajasalmen Korhola
∞ Liisa
∞ Kaisa

Marketta
1635–
∞ Niilo Utriainen
Kerkonjoensuu 3

12 Perttu
1642–
Vaajasalmi
∞ Leena
1645–1677
∞ Reetta

13 Risto
1645–
∞ Leena
∞ Helka
Kontitar
1680–1742

Liisa
1650–
∞ Pekka
Raatikainen
Haapamäki 3

14 Paavo
1652–1711
Lieteenmäki
∞ Reetta
Mustonen

15 Reko
1655–
Ruokoniemi
∞ Riitta Paavontr.
∞ Riitta Pukitar

Lauri
1660–
sotilas

Timo
1686–
iki
Kirsti
1688–
Liisa
1690–
Risto
1700–
Maalin
1702–

Petri Korhonen, sukuneuvoston puheenjohtaja

Uli Kontu-Korhonen ja
Timo Korhonen

Nais Vocals, vasemmalta Pia Pakarinen, Liisa Taskinen,
Seija Jutila, Tiina Korhonen

III VAIN PUUTARHANHOITO ON TÄRKEÄÄ

Puutarhaharjoittelijan PÄIVÄKIRJASTA

Toivo Korhonen, Rautalampi

Toivo Johannes Korhonen Rautalammin Kerkonjoensuun Saunalasta oli kesällä 1959 harjoittelijana Ahtialan taimistossa Lohjan Kirkniemessä. Seuraavassa on muutamia poimintoja hänen puutarhaharjoittelukirjastaan. Hänen isästään Unto Korhosesta kerrottiin jutussa Maanviljelijä ja tuottelias kirjoittaja (WT 2018 s. 25–27).

Aprillipäivänä Kirkniemessä kukki sinivuokko. Krookuksen kukat alkoivat avautua pari päivää myöhemmin. Räkättirastaat tulivat 8. päivänä ja peipponen heti seuraavana. Jäät lähtivät Lohjanjärvestä 14. päivänä ja valkovuokko aloitti kukintansa 18. päivänä huhtikuuta.

Kuusipäivästä viikkoa tehtiin. Työtunneista pidettiin kirjaa puolen tunnin tarkkuudella (kuva 1). Työpäivät olivat aluksi kahdeksantuntisia, mutta myöhemmin kesällä säännöllisesti pitempiä, välistä kaksitoistatuntisiakin. Kuuden kuukauden harjoittelujaksoon sisältyi vain yksi lomaviikko heinäkuun puolivälissä.

Harjoittelukirjaan työt kirjattiin yksityiskohtaisesti, myös muiden töitä merkittiin muistiin. Vappuaatokin oli työpäivä: ”Päivä alkoi tuuletuksen järjestämisellä kasvihuoneissa ja lavoissa. Kurkut suihkutin taas pari kertaa. Kurkut kastelin myös perusteellisesti, koska seuraava päivä oli sunnuntai [vapunpäivä, oikeasti perjantai, oli vapaa], ettei silloin tarvitsi niitä kastella. Vettä annoin yhden kannullisen kahdelle kurkulle. Isossa kasvihuoneessa multasin kukkakaalin. Samalla myös rikkaruohot tuhoutuivat. Hely ja Kerttu olivat jalostamassa luumupuuta. Lauri pakkasi taimia edelleen.”

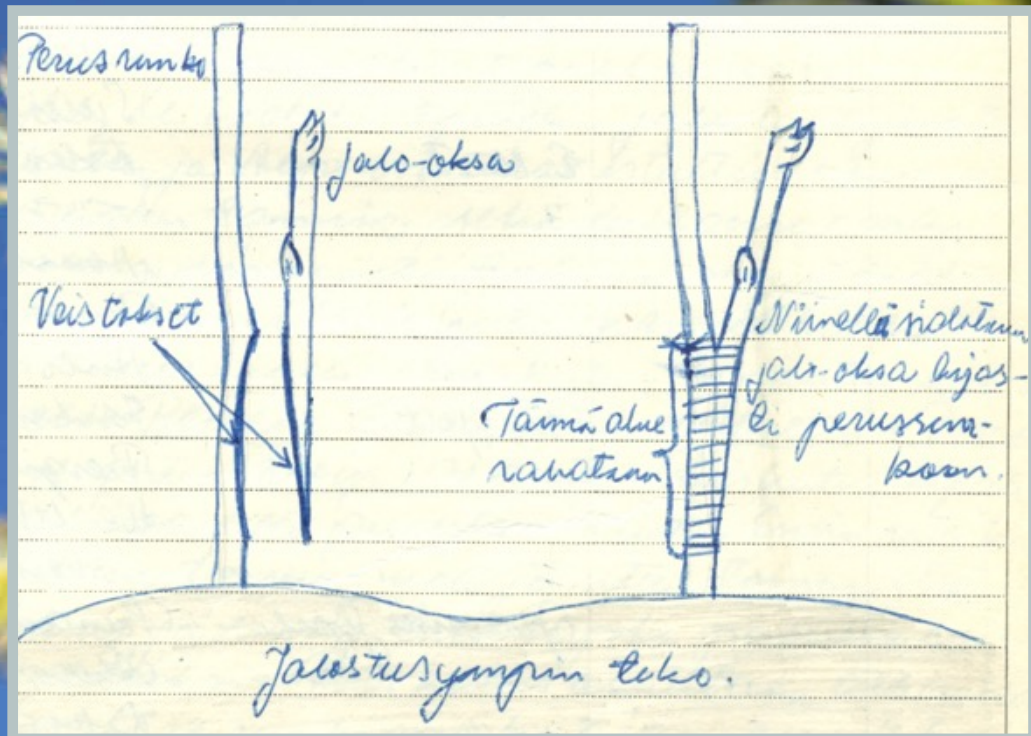
Monista kasveista käytettiin vain latinalaisia nimiä: esimerkiksi *Salix alba* [= valkosalava, jonka yksi lajike on ”hopeapaju”], *Charles Joly* [= jalosyreenilajike] ja *Philadelphus virginalis* [= kameliajasmike]. Jalostettavina oli kolmattakymmentä omenalajiketta, useita luumu- ja päärynälajikkeita, päärynöitä ja kirkasmarjoja [= hapankirsikkalajike]. Erilaisia perusrunkoja, joihin jalo-oksat ympättiin, oli kymmenkunta (kuva 2). Kaikkiaan sinä kesänä vartettiin Ahtialassa lähes 13 000 jalo-oksa.

Ks. ohjeiden 2 kohta.)

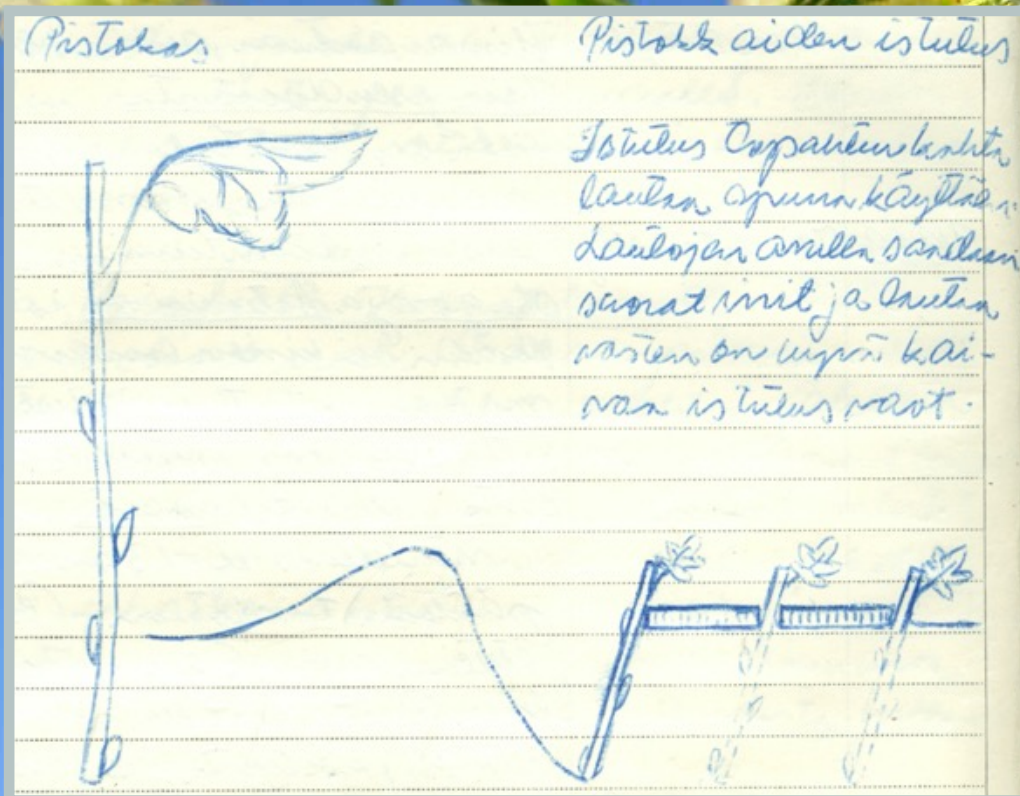
kuukuu kuu 195 9

Päivä	Säähavainnot klo 15				Vapaasta luonnosta tehtyjä havaintoja: kukinta-ajat, muuttolinnut yms.	Harjoittelijan työtunnit											Yhteensä työtunteja	Salamaa	Lomaa
	Lämpötila C°	Sään laatu	Tuulen suunta	Ilmapaine		Vihannesteviljely avomaalla	Hedelmän- ja marjanviljely avomaalla	Taimistoviljely	Koristetarhatyöt	Puutarhaperustustyöt	Siemenviljely	Vihannes- ja hedelmäviljely lasin alla	Kukkaviljely lasin alla	Lämmitys sekä polttoainelaitteiden kunnossapito	Lämmitys	Kyynityt	Viljelyvälineiden ja kaluston korjaus		
1		1			Sinivuokko kukki														
2		2 NW										7	1					8	
3	+6	1 NW	995		Crookushalla							7½	½					8	
4	+5	2 SE	993									6	1					7	
5	+5	2 SE	767																
6	+6	1 SE	761					8										8	
7	+6	2 SE	759					8										8	

Kuva 1: harjoittelukirjan ensimmäiset merkinnät. Sinivuokko kukki.

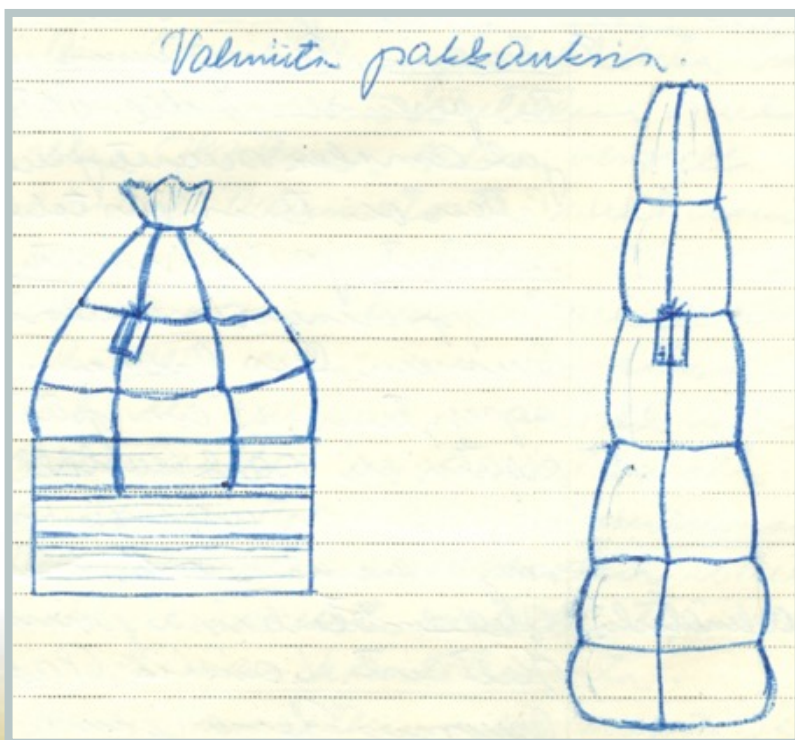
Kuva 2: jalostusympin teko

Kuva 3: pistokkaiden istuttaminen

Kaikkea työtä ei tehty taimistossa. Niinpä olin kesäkuun alkupäivinä istuttamassa omenapuiden perusrunkoja Jalaskylässä, Ahtialan taimiston toisessa toimipaikassa parin kilometrin päässä. Sitä hoiti isännöitsijä, joka olikin oikea vanhan ajan patruuna. Hänen tarkastuskäyntejään pelättiin, vaikka moitteet eivät harjoittelijoihin kohdistuneetkaan, mutta työjohto sai välistä kuulla kunniansa.

Syyskuun loppupuolella olin puutarhanäyttelyssä messuhalissa Helsingissä. Harjoittelijoille kuului myös hedelmien ja marjojen poiminta. Heinäkuussa päiväkirjassa on merkintöjä kirsikoiden, mansikoiden ja vadelmien poimimisesta. Syyskuulla nostettiin sipuleita. Vaikka työt toistuivat samankaltaisina, niin päivät olivat vaihtelevia, 3–6 erilaista työkohdetta päivittäin: taimistoviljelyä, työskentelyä koristetarhassa, kasvilavoilla ja -huoneissa, hedelmän- ja marjanviljelyä, työskentelyä avomaalla, siivousta, myyntityötä jne.

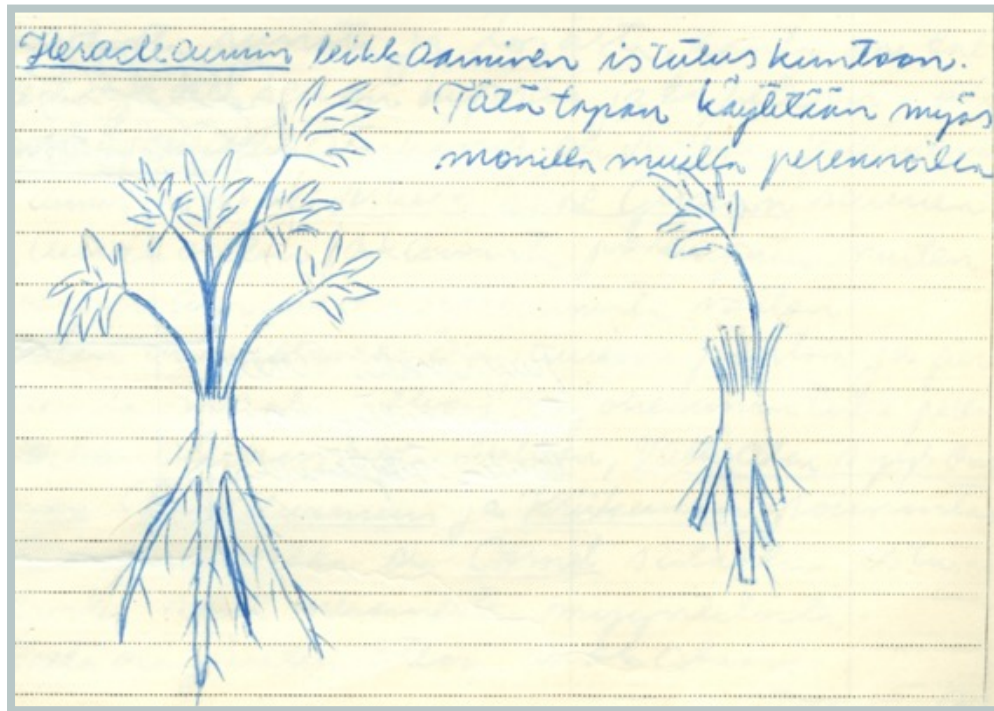
Kuva 4: myytävät taimet pakattiin huolellisesti.

Kesän aikana kerittiin käydä läpi kaikki taimiston työt istutustaimien jakamisesta ja pistokkaiden istutuksesta (kuva 3) taimilähetysten pakkaamiseen (kuva 4). Perennamaalle istutettavien joukossa oli myös heracleum [= jättiputki!]. Sitä ei ole vielä silloin pidetty vaarallisena vieraslajina, vaan se istutamisesta ja juuripaakkutaimena myymisestä on harjoittelukirjassa kuvin varustetut ohjeet (kuvat 5 ja 6) niin kuin muistakin kasveista.

Harjoittelijoita oli monelta puolelta Suomea: Kanuksesta, Nurmeksestä, Keikyältä, Saarijärveltä jne, muutama ruotsinkielinenkin jostain rannikopitäjistä. Kyllä siinä erilaiset kulttuurit kohtasivat, mutta koskaan ei ollut minkäänlaisia riitoja, vaan hyvä sopu säilyi. Muutaman kaverin kanssa kirjeenvaihtoyhteyttä pidettiin vielä harjoittelukauden jälkeenkin.

Puutarhaharjoittelun jälkeen kävin Suonenjoella vielä yksivuotisen puutarhatalous- ja peltoviljelykurssin, mutta ei siitä alasta kuitenkaan elämänuraa muodostunut. Hakeuduin tekniselle alalle. Kävin kaksivuotisen maatalouskoneiden korjauksen ammattikoulukurssin Kempeleessä. Sen jälkeen valmistuin koneinsinööriksi Kuopion teknillisestä opistosta ja päädyin kymmeniksi vuosiksi teknisten aineiden opettajaksi Suonenjoen Maatalous- ja Ammattioppilaitoksille.

Puutarhuria minusta ei siis tullut, mutta Ahtialan opit ovat taas käytössä eläkepäivinä. Omenapuut leikataan huhtikuussa samoin kuin tehtiin Ahtialassa. Päärynä- ja luumupuut viihtyvät myös Rautalammilla. Kotipaikalle Kuuselaan olen istuttanut valko- ja sinivuokkoja, vaikka ei niitä luonnonvaraisena täällä esiinnykään. Eivät ne myöskään kuki vielä aprillipäivänä niin kuin Kirkniemessä. Puutarhanhoito jatkuu niin kauan kuin voimia riittää.

Kuva 5: myös jättiputkelle annettiin istutusohjeet.

Kuva 6: jättiputkea myytiin paakkutaimina.

Ajat muuttuvat, myös puutarhanhoidossa. Myrkyllisestä, laajasti leviävästä vieraslajista, jättiukonputkesta on tullut puutarhamaiden ja ympäristön todellinen riesa, josta pyritään nyt kaikin keinoin eroon.

Heracleum. Kuva: Pixabay

KALMILAISESTA puutarhasta ravintoa, lääkkeitä ja silmäniloa

Nälänhädän kasvattaman tiedemiehen Pehr Kalmin järjestämässä puutarhassa yhdistyvät valistusajan ihanteet. Kasvitarhan tulee tuottaa ennen kaikkea ravintoa nälän riivamalle kansalle.

Kristiina Hurmerinta

Luonnontieteilijä, Turun akatemian professori ja aikansa julkistiedemies *Pehr Kalm* tiesi mistä puhui, järjestellessään puutarha-ajatteluaan. Hän tiesi myös mitä nälkä on, sillä lapsuuden Vaasassa 1700-luku oli hyytävän kylmä. Pieni jääkausi, joka oli alkanut Pekka Tuomaanpojan aikoihin 1500-luvun alussa, ei osoittanut hellittämisen merkkejä. Kansaa kuoli nälkään ja kylmään. Sanotaan tuhon olleen tuolloin suurempi kuin mustan surman aikana.

Pehr Kalmin toiminta osuu aikakauteen, jota Ruotsi-Suomen historiassa kutsutaan vapaudenajaksi sekä myös hyödyn aikakaudeksi. Suuri Pohjan sota (1700–1721) oli päättynyt maan perinpohjaiseen tappioon. Kuningas sai näpeilleen. Valloitusseikkailujen sijaan alettiin kiinnittää entistä enemmän huomiota elinkeinoelämän edistämiseen. Hätä ja kurjuus pakotti kekseliäisyyteen ja uusien latujen avaamiseen. Tutkimusmatkat kuuluivat tärkeänä osana hyödyn ajan tiedepolitiikkaan.

Itse *Carl von Linnén* innostamana ja suosituksesta Kalm lähti tutkimusmatkalle Pohjois-Amerikkaan etsimään mm. viljelykasveja, jotka voisivat tuoda helpotusta ravintotalouteemme. Suomeen hän toi käsityöhön ja teollisuuteen kelpaavia kasveja, mukana tuli myös syötävien kasvien ja lääkekasvien siemeniä. Meille kaikille tuttuja kalmilaisia Amerikan tuliaisista, jotka asettuivat osaksi suomalaisia puutarhoja ovat esimerkiksi villiviini, aita-orapihlaja ja tuoksuvatukka, ukonmansikka, useat syreenilajit, kanadanpiisku.

Liian monet Amerikan lyhyen päivän olosuhteisiin sopeutuneet kasvit eivät kuitenkaan menestyneet täällä pitkän päivän olosuhteissa.

Museopuutarhuri, filosofian maisteri Aaja Peura on ollut asiantuntijana perustettaessa puutarhaa Flemingien ja Mannerheimien barokkilinnana tunnetun Louhisaaren kartanon maille. Siellä harjoitettiin puutarhanhoitoa jo 1600-luvulla.

”Louhisaari tuli tunnetuksi 1870-luvulla puutarhakoulustaan ja omenalajikkeistaan. Louhisaassa oli myös menestyvä hyötypuutarha”, sanoo Pehr Kalm-seuran puheenjohtaja tutkija Maarit Heinonen.

”Puutarhan muodoksi sopii suorakaide tai neliö, mieluummin neliö. Kooltaan puutarhan tulee olla 70–80 neliökyynärää. Jos puutarhan käytävillä on hyvää maata, heitetään se kasvikkortteliin ja pannaan tilalle muuta maata. Puutarhan keskelle voidaan panna keskusta, johon istutetaan leikattu kuusi tai jotain muuta kaunista. Puutarhan ison käytävän tulee olla 5–6 kyynärää leveä, suurissa puutarhoissa jopa 8 kyynärää leveä. Jokaisen korttelin pitää olla 30 neliökyynärää. Jos suinkin on tilaa, pitää kaikkien käytävien olla yhtä leveitä”, kirjoittaa suomalaisen puutarhakulttuurin isäksi kutsuttu Pehr Kalm.

Louhisaaren kalmilainen puutarha noudattaa tätä periaatetta. Kasvien käyttötarkoitukset ovat toki muuttuneet vuosisatojen aikana ja monista entisajan kasveista on tullut vain silmänilo, kuten pionis-

kasvun juuta on käytetty lääkkeenä.

Itse toteutan kalmilaista perintöä hyvin vapaasti soveltaen, vaalimalla kasvejani kasvulaatikoissa. Ne ovat tarpeeksi korkeat, jotta ei tarvitse kumarrella. Laatikoissa maa pysyy lämpimänä ja jouduttaa kasvua. Kalm tajusi tämän ja suositteli laatikoita 1700-luvun kylmiin vuosiin.

Kuvat
Kristiina
Hurmerinnan
puutarhasta

Kuvat: Kristiina Hurmerinta

Amanda Korhosen PETTULEIPÄ

Kevät tuli myöhään 1868. Vielä kesäkuussa oli lumi maassa ja järvi jäässä. Kylvötoihin päästiin vasta juhannukselta. Luontoa tarkattiin pelonsekaisin tuntein. Ehtisikö ruis kypsyä. Miten kävisi perunan, nauriiden ja lanttujen?

Kristiina Hurmerinta

Huonostihan siinä kävi. Syksyn kynnyksellä huomattiin kuinka kaikki syötävä paleltui. Karjaa jouduttiin teurastamaan, koska ei ollut rehua. Marjasadot paleltuivat. Juoksiko kolmetoistavuotias Amanda Utriainen pellon laitaan sen yön jälkeen, kun ruikiintähkät olivat jäätyneet ja tipahtelivat maahan pelkämästä kosketuksesta? Vaivasiko Amanda äitinsä apuna leipätaikinaa, jossa oli puolet petäjäistä? Varmasti. Tuon ikäiset tytöt olivat oppineet jo monet talontyöt. Se, minkä verran leipätaikinaan laitettiin pettujauhoa riipui siitä, minkä verran oli ruisjauhoa.

Ehkä Amanda oli myös metsässä kaapimassa väen kanssa männyn nilakerrosta jauhojen tekoa varten. Pettu oli hätäravintoa, mutta ei kuitenkaan sahanpurua. Nykyaikainen tutkimus on osoittanut, että siinä on rautaa, magneesia, sinkkiä, jonkin verran B-vitamiineja. Pettukilon saaminen leivontapöydälle oli kuitenkin pitkälinen prosessi, sillä yhdestä kilosta pettua saatiin paahtamalla tai keittämällä noin 300 g pettujauhoa. Tutkija Irja Jefremoffin mukaan pettu voisi olla myös nykyaikaista terveystuokaa, "superfoodia", sillä se sisältää paljon hyviä ravinteita. Hän kutsuu pettua kolttasaamelaisten ja inarinsaamelaisten vihannekseksi.

Männyn jälsi- ja nilakerroksesta tehtiin hätäravinnoksi pettujauhoa, joista leivottiin leipää. Kuva: Museovirasto

Myös Kuopion yliopistossa tehdyssä tutkimuksessa on petun todettu alentavan veren kolesterolia ja sillä on myös todettu olevan edullinen vaikutus verisuonitautien ehkäisyssä.

Rautalampilainen Amanda Utriainen oli tuskin kuullut Kuopiossa asuvasta itseään kymmenen vuotta vanhemmasta Minna Canthista, mutta samaa nälkää ja puutetta nähtiin. Pistikö Minna puolet petäjistä, sitä ei tiedetä. Näiden kahden naisen elämä oli hyvin erilaista. Toinen oli yhteiskunnallinen vaikuttaja, jonka ajattelu elää yhä hänen kirjojensa kautta. Amandasta en tavoita enää muuta kuin

vuosilukuja. Hän tuskin osasi lukea tai kirjoittaa, mutta elämä opetti nohevaksi. Hän avoitui parikymppisenä Ferdinand Korhosen kanssa, muutti Kalliolaan ja seuraavien kahden vuosikymmenen aikana hän synnytti seitsemän lasta. Hän kuoli vain 54 vuotiaana 1908.

Suuret nälkävuodet 1866-1868 opettivat nuukaksi. Opittiin varastoimaan ja pistämään talteen pajojen päivien varalle. Niin syvä tuo kokemus on ollut, että sen muisto on kantautunut suvussamme tyttäreeni asti. Hänen verkkokellarinsa on täynnä kaikenlaista, jota ehkä joskus vielä tarvitaan.

Pettuleivän salaisuus on, että pettujauhoja käytetään vain 25 painoprosenttia. Ruotsalaiset pettuleipurit suosittelevat vain 15 % Näin vältetään nälkävuosien liian suurista pettumääristä johduneet vaivat. Kokeilemalla oppii mikä on sopiva määrä.

AMANDAN PETTULEIPÄ

RASKI

1 DL NOIN 37 ASTEISTA VETTÄ

1 DL LUOMURUISJAUHOJA

1/2 TAI 1 RKL HAPANJUURTA

RASKIN AINEKSET SEKOITETAAN ILMAVAKSI VELLIKSI, PEITETÄÄN LIINALLA JA ANNETAAN OLLA LÄMPIMÄSSÄ PAIKASSA 12-14 TUNTIA. RASKIA SEKOITETAAN VÄLILLÄ.

SEURAAVANA PÄIVÄNÄ:

LISÄTÄÄN TAIKINAAN

1,5 DL KÄDENLÄMPÖISTÄ VETTÄ

1,5 TL SUOLAA

MYÖS HIMPUN HIIVAA VOI

LAITTA, JOS HALUAA.

1 DL PETTUJAUHOJA

NOIN 3 DL LUOMURUISJAUHOJA.

SEKOITA VÄLILLÄ TAIKINAA.

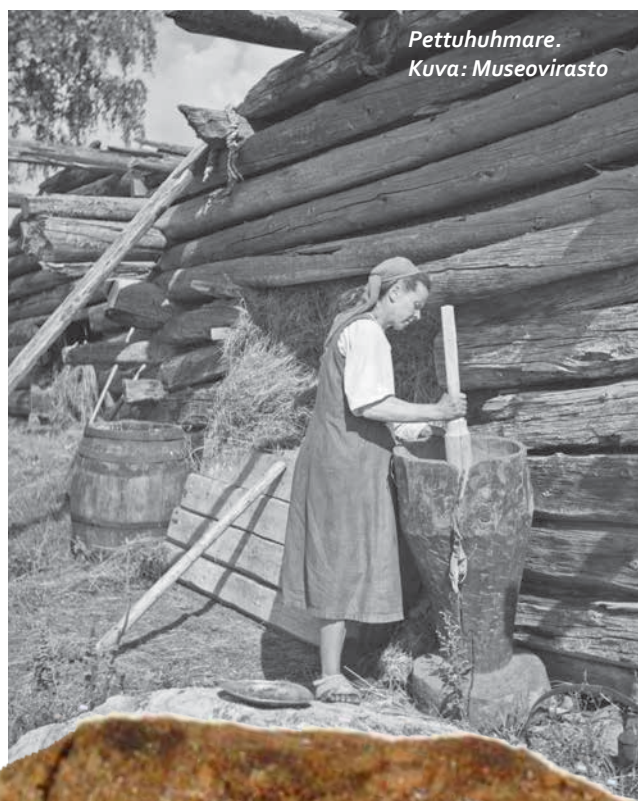
TAIKINA SAA NOUSTA LIINAN ALLA.

PYÖRITÄ PIENIÄ PALLOJA, LITISTÄ JA

PISTELE NE. PAISTA NOIN

250 ASTEISESSA UUNISSA

KYMMENISEN MINUUTTIA.

IV UUTISIA

Postia SAIKARILTA Kalle-pojalle Kouvolaan

Kristiina Hurmerinta

Sukuseura sai muutama vuosi sitten Pirkko Karhuselta kiinnostavia postikortteja. Vuodelta 1913. Niissä kerrotaan kuulumisia ja odotellaan parikymppistä Kallea kotiin joulunpyhiksi. Kuulumisia kerrotaan ja lähetellään valokuvia tunnistuksen toivossa ja vielä kysellään, kuka mahtioi olla Keitaan eno.

Korttien vastaanottaja oli Kouvolan Kuusankoskella asuva Kalle Korhonen syntynyt 14.1.1882 Rautalammilla ja muuttanut 3.5.1909 Kotkaan.

”Nämä kortit ovat tulleet minulle edesmenneeltä

äidiltäni Edla Maria Toikkaselta (Maija), syntynyt 1927. Äidinäitini nimi oli Elsa Ruuskanen os. Tiitinen 1902”, kertoo Pirkko Karhunen.

- Elsan vanhemmat olivat Edla Maria Korhonen s. 28.8.1870 Vaajasalmi Joutsenlahti ja Pekka Tiitinen s. 27.6.1865 Rautalampi
- Edlan vanhemmat olivat Kustaa Korhonen s. 13.10.1844 Vaajasalmen Selkämässä ja Eva Vesterinen s. 23.6.1846.

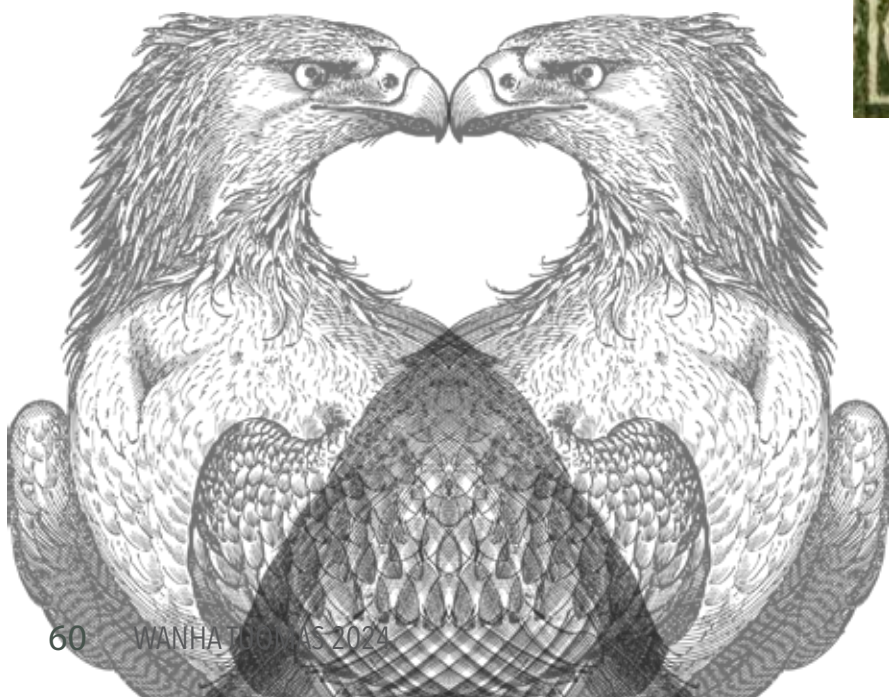
Pirkko itse on Kuopiosta kotoisin ja hän on viettänyt kesät Rautalammilla lähellä Saikarin Tervolan kanavaa. Nykyään hän asuu miehensä kanssa Kirkkonummen Masalassa.

HYÖKKÄYS SUOMALAISIA POSTIMERKKEJÄ VASTAAN

Maamme venäläistämisen- ja yhdenmukaistamiskausi eli sortokausi alkoi nimenomaan hyökkäyksellä Suomen postimerkkejä vastaan. Vuonna 1901 suomalaiset leijonamerkit menettivät käypäisyytensä ja tilalle tulivat venäläisten kotkavaakunalliset merkit. 1901 alkaen venäläiset kotkamerkit olivat pakollisia myös kotimaan lähetyksissä. Suomalaiset vastustivat sortovaltaa ja liimasivat korttien ja kuorien postimerkit ylösalaisin.

SALAMA löi kuoliaaksi Wilhelmiina Korhosen

Uutinen Kaiku-lehdestä 9.6.1888

Pekka Korhonen, Mänttä

Hankasalmella kuoli 1.6.1888 22-vuotias Wilhelmiina Korhonen. Kuolinsyyski on kirjattu ”ukonnuoli”. Kielitoimiston verkkosanakirjassa sellaista sanaa ei ole. Sitä ei löydy myöskään tavallisimmista sukututkijoiden kuolinsyyluetteloista. Mutta Lönnrotin sanakirjassapa vuodelta 1880 on: päämerkitys ”blix” eli salama.

Tulkinnan vahvistaa tapahtumaa koskeva lehtiutinen (Kaiku 9.6.1888 s. 3):

”Ukonilma on kesäkuun 1. pnä tehnyt tuhojaan Hankasalmen kylässä Ristimäen talossa Kynsiveden kylää. Savo-lehti kertoo salaman iskeneen tupaan ja lyöneen kuoliaaksi talonpojan vaimon Wilhelmiina Korhosen, joka kaatui istualtaan pieni lapsi sylissä ja kuoli ihan paikalla. Vaan lapselle ei kuulu tulleen mitään vaaraa. Sitten salama oli mennyt pöydänpäänurkkaan, josta sanotaan polttaneen nahkaset miehen pään alta ja reväisseen hänen selkäänsä, käynyt vielä talon tytön otsaankin.”

Wilhelmiina oli vihitty Kuapro Pietiläisen kanssa huhtikuussa 1887. Henkiin jäänyt lapsi oli heidän tyttärensä Ida Lydia. Wilhelmiinan vanhemmat olivat Matti Laurinpoika Korhonen s. 23.1.1824 ja Anna Stina Jääskeläinen Murtomäestä (Kärkkäälä 41). Hankasalmen rippikirjan mukaan Ida Lydia oli Ristimäessä (Kynsivesi 7) vielä 1900-luvun ensikymmenellä.

”Nousko Myhi?”, kysy mies, ku järvestä nous.

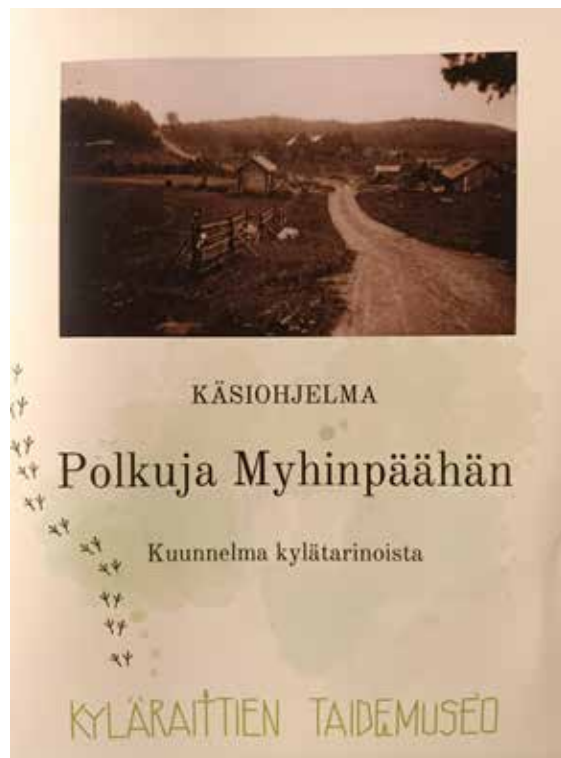
*Häkkilän vanhassa tuvassa syntyi valloittava
kuunnelma paikallisten asukkaiden kertomuksista.*

Jaana Jalkanen, Rautalampi

Myhinät kokosi alueen ihmiset yhteen Myhinpäässä kesällä ja syksyllä 2023. Kyläraittien taide-museo -hankkeessa kyläläiset ideoivat kuunnelman kokemistaan ja kuulemistaan tarinoista. Kuunnelmassa liikutaan erilaisilla poluilla ja elämäpoluilla eri aikakausina.

Myhinpään kylä sijaitsee nimensä mukaisesti Ison Myhijärven eteläpäässä Rautalammilla. Ennen vanhaan siellä saattoi yöpyä kievarissa, hoitaa pankki-asioita, olla mukana tukinuitossa, käydä kaupassa ja postissa tai kulkea linja-autolla eri suuntiin. Kylällä asuttiin, elettiin, viljeltiin maata, kasvatettiin lapset ja karja, hankittiin elanto läheltä. Kylällä asutaan edelleen, kasvatetaan karjaa, viljellään maata, ehkä käydään töissä muualla, palataan kesäisin. Savut ovat harvenneet, mutta nurkkapielet tuottavat edelleen monenlaista hyvää. Myhijärven toisessa päästä löytyy Myhinkoski, missä myös Korhoset ovat kasvattaneet juuriaan.

Arkkitehtuuri- ja ympäristökoulu Lastu hallinnoi Maaseutu eläväksi -hanketta, mihin Kyläraittien taidemuseo -toiminta liittyi. Teatteriohjaaja Katja Väänänen Kuopiosta toimi Myhinöiden vetäjänä ja kuunnelman ohjaajana. Ideointiin kutsuttiin kaikki kyläläiset, kokoontumisia pidettiin Häkkilä Erän laavulla ja kyläläisten kodeissa. Eri ikäiset, paikkakunnalla asuvat ja uudet asukkaat, jo poismuuttaneet sekä kesäasukkaat kertoivat omia muistojaan ja kokemuksiaan vuosien varrelta. Tarinoista koottiin kokonaisuus, mikä käsikirjoitettiin ja työstettiin pienemmän tiimin voimin. Kaikki arvokkaat tarinat eivät valitettavasti mahtuneet mukaan, mutta ovat tallessa mahdollista myöhempää käyttöä varten.

Kuunnelman nauhoituksia tehtiin mm. Häkkilän vanhan tuvan keittiöön rakennetussa `studioissa`. Studion virkaa toimitti pystypakastimesta, pitkästä puurimasta, petauspatjoista, täkeistä, huovista, yhdestä mikrofoniasta ja autosta löytyneestä taskulampusta luotu kokonaisuus. Yksi äänitehoste saatiin niittokoneesta, mikä oli töissä viereisellä pellolla. Näyttelijöinä toimi kirjoituksia tehneitä kyläläisiä sekä korhossukuinen ammattinäyttelijäkin, jolla on kesäasunto suvun mailla Myhinpäässä. Äänityksessä ja editoinnista vastasi kylällä asuva puoliammatilainen.

Oli riemullista kuunnella muistumia eri aikakausilta ja kuulla tarinoita kylällä eläneistä henkilöistä, kuten Iso-Jussista, joka oli käynyt uimassa Myhissä ja kokoonsa viitaten kysynyt: `Nousko Myhi? Tai korhossukuisesta Antin Sylvistä. Naurisniemi, Simo, Hännilä, Keurula, Tuure, Myhinpään koulu, Häkkilä ja monet muut paikkakunnan talot ja paikat kulkevat kerrotuissa tarinoissa mukana. Yhtä riemullista oli kuunnella tämän päivän asukkaiden kokemuksia ja tunnelmia samoilta kyläpoluilta. Eräs kertoja ilmaisi tuntemuksensa sanoin: `Parasta aikaa korvessa.`

Polkuja Myhinpäähän-kuunnelman voi kuunnella osoitteesta:

<https://www.rautalamminmuseo.fi/nettimuseo/>

IN MEMORIAM

SEIJA KORHONEN OS. SYRJÄPALO
-menestynyt naisyrittäjä eli näköisensä
elämän unelmiinsa uskoen.

30.10.1961 – 26.2.2024

Haastattelin Seija Korhosta talven kynnyksellä 2023 eräänä aamuna, kun ikkunoiden takana pais-toi pakkasaurinko. Keittiössä viipty vielä aamulla leivottujen perunarieskojen tuoksu. Hätävaran lounasvieraat saivat herkkuaan. Seijan hyppysis-sä oli tieto ja taito. Ruuanlaitto ja leipominen olivat olleet sitä parasta lapsesta asti.

Avioliitto konnevetisen Hannu Korhosen kanssa toi ravitsemusteknikko Seijan Konnevedel-le. Vihdoin hän pääsi toteuttamaan pitkäaikaisen haaveensa omasta yrityksestä. Konneveden kes-kustassa avautui konditoria, joka vuosien saatossa lunasti kaikki sille asetetut odotukset. Yritteliäs pariskunta laajensi liiketoimintaa kotirannoille, jonne Hannu Korhonen rakensi kolme loma-asun-toa. Salmenharjasta tuli suosittu lomakohde. Ym-pärivuotinen työ vei aikaa, mutta oli myös palkit-sevaa.

Tässä olisi ollut tavalliselle tallaajalle ihan tarpeeksi pyörittämistä, mutta kun vuonna 2013 Konneveden kunta järjesti tarjouskilpailun Häy-rylänrannan kahvilatoiminnasta, Korhoset eivät aikailleet kauaa vaan jättivät tarjouksen.

Nyt oli pariskunnalla konditoria, lomarúgritys ja matkailukohde Häyrylänranta. Seija Korhosen ottaessa rannan kehittämisen käsiinsä alkoi tapah-tua. Mutta mikä on menestyneiden liiketoimien sa-laisuus?

"Jos pystyy pistämään itsensä likoon täysillä ja uskoo asiaansa, syntyy myös tulosta", hän sanoo. Korona koetteli liiketoimintaa, mutta siitä selvit-tiin. Sitten vuonna 2022 tuli isku, joka löi maanra-koon. Seijalla todettiin syöpä.

"Se oli shokki koko perheelle. Sitä vaan tajusi, että nyt tuli rajat vastaan. Käsittelimme asiaa perhe-piirissä ja päätimme hyväksyä sen, mitä emme voi muuttaa ja tehdä sen, minkä pystymme".

Apua ajatusten selvittelyyn ja diagnoosin lo-pullisuuden hyväksymiseen antoi ihmisten tapaa-minen ja arkinen touhu, niissä rajoissa kuin jaksoi. "Nyt leivon Hätävara-an, kun jaksan ja käyn pais-tamassa lettuja. Ihmisten tapaaminen on voimaan-nuttavaa, silloin ei ajatele omaa surkeuttaan", hän sanoi haastattelun päätteeksi.

Seija nukkuu ikiuneen helmikuun 26.päivänä 2024.

*Seija Korhonen oli lehden
monivuotinen ilmoittaja.*

KOSTI ELJAS KORHONEN
syntyi 9.4.1938 Tervon Hautomäen
Lassilan talossa ja
kuoli 19.2.2024 Vesannon Kuntovaari
hoitokodissa

Kosti syntyi Yrjö ja Elli Korhosen perheen viidente-nä lapsena. Molemmat vanhemmat olivat kotoisin Vesannolta. He olivat muuttaneet Tervon Hauto-mäelle noin kymmenen vuotta ennen Kostiin synty-mää. 1939 syttyi talvisota ja sen jälkeen jatkosota. Kun rauha palasi maahan Korhosten perheen koh-taloksi tuli luovuttaa Lassilan tila evakoiden käyt-töön. He muuttivat takaisin Vesannolle ja aloittivat elämän alusta Levän tilalla, Vesantojärven rannal-la, Tiitilänkylällä. Tämä perhe, niin kuin koko Suo-mi, keskittyi jälleenrakentamaan maata ja omaa elämää.

Kostiin elämä oli maatilan pojan elämää. Eri-tyisesti häntä kiinnostivat koneet ja niiden huolta-minen. Hän aloitti työuransa paikallisella Rinteen pajalla, mutta siirtyi pian Kuopioon huoltamaan ja korjaamaan Kiitolinja-yrityksen kalustoa. Pisim-män ajan elämästään Kosti toimi koneyrittäjänä. Hän perusti Koneyhtymä Korhonen yrityksen, si-sarensa miehen, Jyrki Korhosen kanssa . Yritys teki metsätöitä, mutta myös keksi ja kehitti käytettäviä koneita.

Myöhemmin Kosti toimi myös Pohjois-Savon koneyrittäjien puheenjohtajana. Tästä toimesta hän sai Suomen valkoisen ruusun kunniamerkin.

Kosti avioitui Tulilan Ullan, Ulla Marketta Kor-hosen kanssa. He rakensivat oman hirsikotinsa Kuopion Kurkimäkeen. Vanhuuden päiviä he vietti-vät Kuopion kaupungissa. Kuitenkin niin , että osa elämästä, kesäkot, metsäpalstat, kulttuuriharras-tukset ja sukulaiset olivat koko elämän ajan Vesan-nolla. Ulla menehtyi jo viisi vuotta aiemmin. Kostiin viimeisen vuoden elinpaikka oli takaisin Vesannol-la. Soteuudistus ja hyvinvointialue antoi mahdolli-suuden saada elämän lopun hoitopaikka Vesannol-ta.

Sukuneuvosto

JÄSEN

Puheenjohtaja
Petri Korhonen
Peiponkatu 7, 00770 Helsinki
Puh. 040 762 3320
Sähköposti: petri.korhonen@rakennuspetaja.fi

Varapuheenjohtaja
Seppo Korhonen
Ketsunmäentie 83, 41370 Kuusa
Puh. 0400 642 649
seppo@korhonenoy.com

Wanha Tuomas -lehden päätoimittaja
Kristiina Hurmerinta
Kauppatie 17, 44300 Konnevesi
Puh. 045 263 0307
hurmerinta.kristiina@gmail.com

Rahastonhoitaja
Juhani Korhonen
Rannantie 228, 77600 Suonenjoki
Puh. 050 491 6868
mhojk@hotmail.com

Sihteeri
Osmo Korhonen
Vesanto
Puh. 040 565 5467
osmo.korhonen@pp.inet.fi

Reijo Korhonen
Asikkala
Puh. 0400 972 142
reijo.korhonen@aamos.fi

Kirsi Lehto
Kaarina
klehto@utu.fi

Salme Sahlberg
Jyväskylä
salme.sahlberg@gmail.com

HENKILÖKOHTAINEN VARAJÄSEN

Eeva Takala
Äänekoski
Puh. 044 545 6588
eevaatakala@gmail.com

Markku Savolainen
Alakyläntie 92, 44350 Istunmäki
Puh. 050 380 8442
markku2.savolainen2@gmail.com

Markus Korhonen
Kuopio
Puh. 040 545 3872
markus_korhonen@hotmail.com

Minna Vanhamäki
Vimpeli
Puh. 040 565 1620
minna.vanhamaki@edu.pietarsaari.fi

Eeva-Liisa Hassinen
Rautalampi
Puh. 050 368 7570
eelihas@gmail.com

Markku Korhonen
Karkkila
Puh. 045 135 4350
markku@onnenseppa.fi

Tarja Flander
Helsinki
Puh. 040 750 7250
tarja.flander@tieyhdistys.fi

Ihmeitä tapahtuu, runoja ja musiikkia

Lux eterne

Astrobiologi Kirsi Lehdon runoja

*On vallan ihmeellistä
että tämä yhdistelmä tuikitavallisia aineita
hiiltä, vetyä ja happea - ja vielä jotakin niiden lisänä
voi nauttia hiljaisesta hetkestä, ja eväistä:
suolakurkusta ja leivästä, teekupista hunajan kanssa,
lasillisesta viiniä.*

*ja ihmetellä omaa olemassaoloaan
kaiken syntyä ja kehittymistä, aikojen kuluessa
näistä tuikitavallisista aineista.*

Aulikki Kalliolahti, Kirsi Lehto, Kaarina Peltonen, Brita Pystynen, Meri Tirroniemi

*Konneveden museon Naisten viikolla
22.7. 2024 kello 14.00
Ilmainen sisäänpääsy*

Kauppias Jari Savolainen, K-market Konnevesi

Poikkeuksellisen hyvä ruoka- kauppa tuo parhaat raaka-aineet asiakkaittensa saataville

Tiedätkö muuten mikä on kirre?

Sitä ei äkkiseltään arvaisikaan ellei asuisi Konnevedellä. Hyvällä raaka-aineella on tietysti myös lempinimi. Kirre on tietysti kirjolohi, tieteelliseltä nimeltään *Onchorhynchus mykiss* Forelliksi tai sateenkaarirauduksikin kutsuttu Nimen kirjolohi se sai mahtavalta kummiseldältään Urho Kekkoselta, joka kalasteli säännöllisesti Siikakoskella. Eväänä presidentillä oli kalamatkoilla tietysti paikallista leipää ja voita.

Mistä sitä kirreä saa? No, tietysti kylän parhaasta ruokakaupasta. Sitä on kyläsavustettuna ja lämmin savustettuna. Sitä saa suolattuna ja tuoreena. Siihen kylkeen kun ostaa Mannisen täysrukiisen leivän on homma ruuanlaittoa vaille valmis.

Huom! Jos Ahti ei suo antejaan niin kirre nappaa, kunhan vain vähän näyttää ostoskorja. Kirren vanavedessä uiskentelee paikallinen herkkuparvi muikkua ja järvikalaa valmiiksi käsiteltynä.

Se on sitten vaan, että muikku!

Tämä on juuri se kauppa, jossa kauppias leikkaa haluamasi kokoisen pihvin tai fileroi kirren ihan vimpnan päälle. Täältä saa myös maatiasilehmän maidosta tehtyä jäätelöä, jos hyvä tuuri käy

”Arvostan kauppani lähituotefilosofiaa, jonka ansiosta saan vaivattomasti, sen kuuluisan Mannisen ruisleivänkin”, sanoo asiakas.

Lähiuokakauppasi palvelee - edullisesti ja vastuullisesti!

KMarket
KONNEVESI

- Kauppatie 28
- p. 017 559 8500
- ma-la 7-21
- su 10-21

VEIKKAUS

facebook

Tervetuloa Konnevedelle!

Me Konnevedellä keskitymme siihen, mikä meillä on parasta: kiireettömyys, puhdas luonto ja kauniit vesistöt.

Konnevedeltä löytyy jokaiselle jotakin: Etelä-Konneveden kansallispuisto tarjoaa helposti saavutettavasti katsauksen kappaleesta kauneinta Suomea, Konneveden koskireitti puolestaan mahdollisuuden päästä tavoittelemaan villiä järvitaimenta upeissa koskimaisemissa, runsaat luontopolut joka kerta jotakin uutta nähtävää, lintutornit komeita näkymiä niin lintuihin kuin kauemmaskin - laavut ja nuotiopaikat tarjoavat paikan hengähtää luonnon helmassa.

Voit majoittua pienessä perhehotellissa, lomamökeissä tai vaikka laavulla luonnonhelmassa. Karavaanareille ja veneilijöille yöpaikka löytyy Häyrylänrannassa, joka toimii myös runsaiden palveluiden porttina kansallispuistoon.

Löydät meidät myös somesta:

Visit
KONNEVESI

 KONNEVEDENTM
KOSKET

KONNEVESI

Työvoimapalvelut

Luotettava rakentaja pääkaupunkiseudulla ja sen lähialueilla jo vuodesta 1988 asti.

www.rakennuspetaja.fi

**KONNEVEDEN
APTEEKKI**

Kauppatie 29, Konnevesi
puh. 014 551 149
www.konnevedenapteekki.fi

Palvelemme:
ma-pe 9-17, la 9-13
kesälauantaisin (1.6.-31.8.) 9-14
joul- ja juhannusaattona 9-12

KORKEAN LAADUN KULJETUSPALVELUA KOLMESSA POLVESSA

Kuljetusapu Korhonen Oy jatkaa autoilija Armas Korhosen yritystoimintaa, joka alkoi kuorma-autolla Laukaan Kuusasta 1951. Armaksen työ jatkajana, Seppo Korhosen aktiiviajan jälkeen, toimii nyt logistiikan insinööri YAMK Kasse Korhonen. Kuljetustoimintaa tehdään nykyisin Kuriiri Korhonen -nimellä, yrityksen keskittyessä pienten lähetysten jakeluun.

Yrityksemme on ollut suomalaisen yhteiskunnan muutoksessa mukana kuluneen reilun 70 vuoden aikana, tonkilla suoritetusta maidon keräilykuljetuksesta tämän päivän tietoteknisesti hallittuun lento- ja pikarahdin jakelukuljetukseen. Vaikka paljon on aikojen saatossa muuttunut, perusasiat eli tarkat aikataulut ja hyvä asiakaspalvelu ovat säilyneet vuosikymmenten halki. Tänä yrityksen toimipisteet sijaitsevat Jyväskylässä, Kuopiossa ja Joensuussa.

KURIIRI KORHONEN
www.korhonenoy.fi

Kuvaaja: Kadi Kindma

SALAISUUKSIEN MUSEOKYLÄ

’Minulla on suuri salaisuus”, kertoi lapsivieras perinnepäivän vierailulla kavereilleen ja aikuisille. ”Aina ei ole ollut lamppuja! Oli vain semmoinen puu ja siinä kiinni päre, jossa paloi tuli ja kekäleitä varten oli vesiastia, ettei syty tulipaloa.” ”Mitä silloin tehtiin, kun ei voinut lukea eikä pelata tietonepelejä?” ’ Silloin kerrottiin tarinoita, tarinat on tärkeitä.”

TULE KATSELEMAAN JA KUUNTELEMAAN
TALOJEN JA ESINEIDEN SALAISUUKSIA
TARINOINEEN HANKASALMEN MUSEOKYLÄÄN.

KIRKKORANNANTIE 2, HANKASALMI KK
AVOINNA 18.6.-17.8.2024, TI-PE KLO 10-16
TAI SOPIMUKSEN MUKAAN

WWW.HANKASALMENKOTUSEUTUYHDISTYS.FI
045 2325978

KÄY KESÄLLÄ MUSEON PUUTARHASSA

Parantavia yrttejä, 1700-luvun omenapuita ja perunankukkia Pommerista!

Konneveden kotiseutumuseon pihapiirissä voi tutustua 1700- ja 1800-lukujen hyöty- ja koristekasveihin. Parantajän penkkiin olemme koonneet paikallisen kansanparantajän työssään käyttämiä luonnonkasveja. Kasvatamme Timo-varhaisperunaa. Lajikkeen on kehittänyt konnevetinen kasvitieteen professori Eero Varis. Nykyisin harvinainen maataisperuna Vaaniin Herkku on Pommerin sodan tuliainen. Museomme puutarha on sijoitettu alkuaan 1700-luvulla rakennetun savutuvan pihapiiriin. Suunnittelusta vastaa museopuutarhuri ja maisema-arkkitehti Anna Kamara.

KONNEVEDEN MUSEO

Museotie 1, 44300 Konnevesi
<https://konnevedenmuseo.fi/>

LEADER
Maaseutukehitys

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Naisten viikko 18.-23.7.2024

- Helmat heilumaan

Konneveden museon Naisten viikko käynnistyy,
kun Tuomiston tupaan tuodaan flyygeli.
Viikko on täynnänsä laulua, soittoa ja tanssia.

AVAJAISKONSERTISSA 18.7.2024

esiintyy upea sopraano Anu Komsa
säestäjänä pianisti Pia Värri.

“Ilmiömäinen, loistava!”

Näillä sanoilla on ylistetty

Komsin ja Värin esitystä Kaija Saariahon
uusimmasta Saarikoski-laulusarjasta.

MUUTAMIA POIMINTOJA

NAISTEN VIKON OHJELMASTA:

- Trumpetisti Verner Pohjola
- Etno-Emmalla palkittu Aili Järvelä
yhtyeineen
- Museon yhteislauluilta-
päivä
Mukana mm. Arja Saijonmaa,
Mikko Helenius ja Lumous-kuoro

Mutta mitä tekee

Pietari Brahe

Naisten viikolla savutuvassa ja
Linkki-baarin terassilla?

Se selviää huhtikuussa 2024,
kun ohjelmamme julkistetaan.

KONNEVEDEN MUSEO
Museotie 1, 44300 Konnevesi

 Konneveden
Kotiseutuyhdistys ry